

Galliformes

descendentní pelichání letek

!!! u post-juvenilních jedinců nedochází k výměně vnějších 2 letek !!!

Společné znaky řádu

- Schizognátní patro
- Eutaxie (kromě tabonů)
- Nares imperviae
- Tracheobronchální syrinx
- 10 RL
- Paosten
- Nidifugní mlád'ata

Dendragapus obscurus

Některé odlišné znaky v rámci řádu

Inkubace – mimotělní zdroj tepla

čeleď	zadní prst vyvýšen	karotidy	penis	kostrční žláza	opeřené nozdry	častá polygamie
Megapodidae	-	1	+/-	většinou holá	-	-
Cracidae	-	2	+	málo opeřená	-	+
Meleagrididae	+	2	-	variabilní	-	+
Tetraonidae	+	2	-	variabilní	+	+
Odontophoridae	-	2	-	rozdvojena, opeřená	-	-
Phasianidae	+	2	-	variabilní	-	+
Numididae	+	2	-	rozdvojena, opeřená	-	-

Division 4

Order Anseriformes; Anhimidae, Screamers

Anatidae, Ducks, Geese, Swans

Order Galliformes

Suborder Opisthocomi; Opisthocomidae, Hoatzin

Suborder Galli

Infraorder Megapodi; Megapodiidae, Megapodes

Infraorder Phasiani

Superfam. Cracoidea; Cracidae, Guans, etc.

Superfam. Phasianoidea; Numididae, Guineafowl

Phasianidae, Pheasants, Quail, etc.

(Cracraft 1981, morfologie)

Infraclass Eoaves

Parvclass Ratitae

Order Struthioniformes

Suborder Struthioni

Infraorder Struthionides

Family Struthionidae: Ostrich

Infraorder Rheides

Family Rheidae: Rheas

Suborder Casuarii

Family Casuariidae

Tribe Casuariini: Cassowaries

Tribe Dromaiini: Emus

Family Apterygidae: Kiwis

Order Tinamiformes

Family Tinamidae: Tinamous

Infraclass Neoaves

Parvclass Galloanserae

Superorder Gallomorphae

Order Craciformes

Suborder Craci

Family Cracidae: Guans, Chachalacas, Curassows

Suborder Megapodii

Family Megapodiidae: Megapodes, Scrubfowl, Brush-turkeys

Order Galliformes

Parvorder Phasianida

Superfamily Phasianoidea

Family Phasianidae: Pheasants, Old World Quails, Grouse

Superfamily Numidoidea

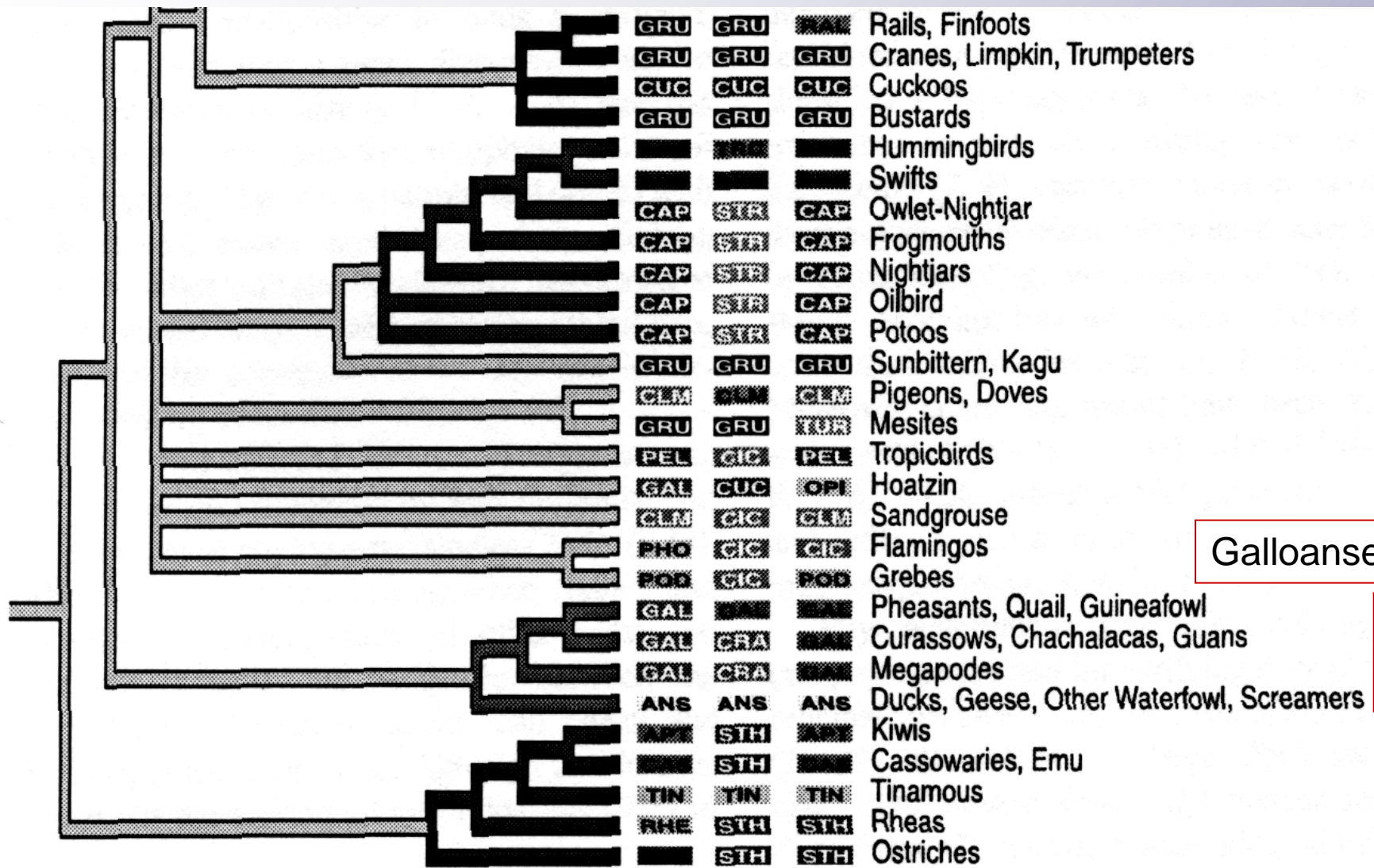
Family Numididae: Guineafowl

Parvorder Odontophorida

Family Odontophoridae: New World Quails

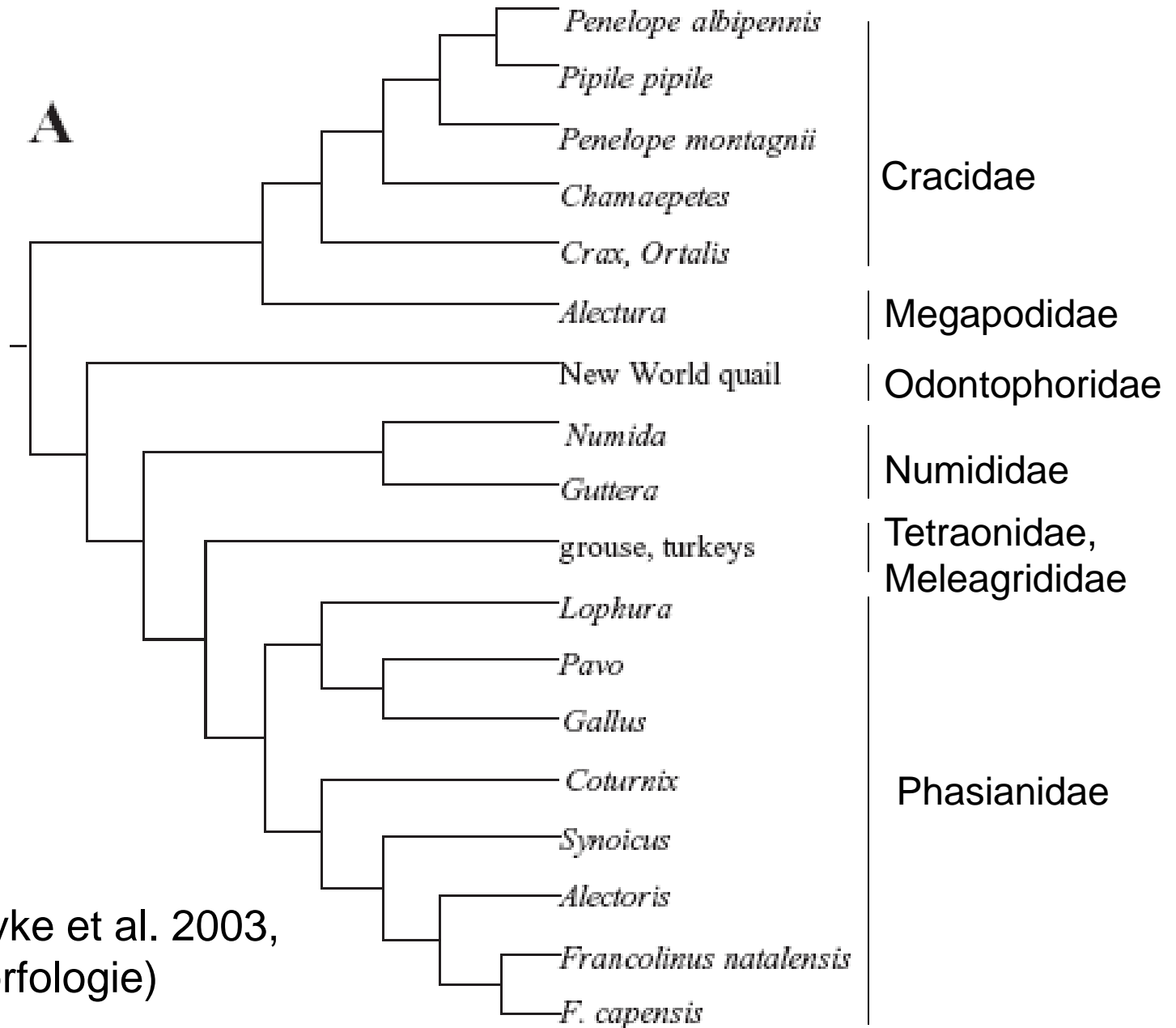
Superorder Anserimorphae

Sibley & Ahlquist (1990),
DNA hybridizace

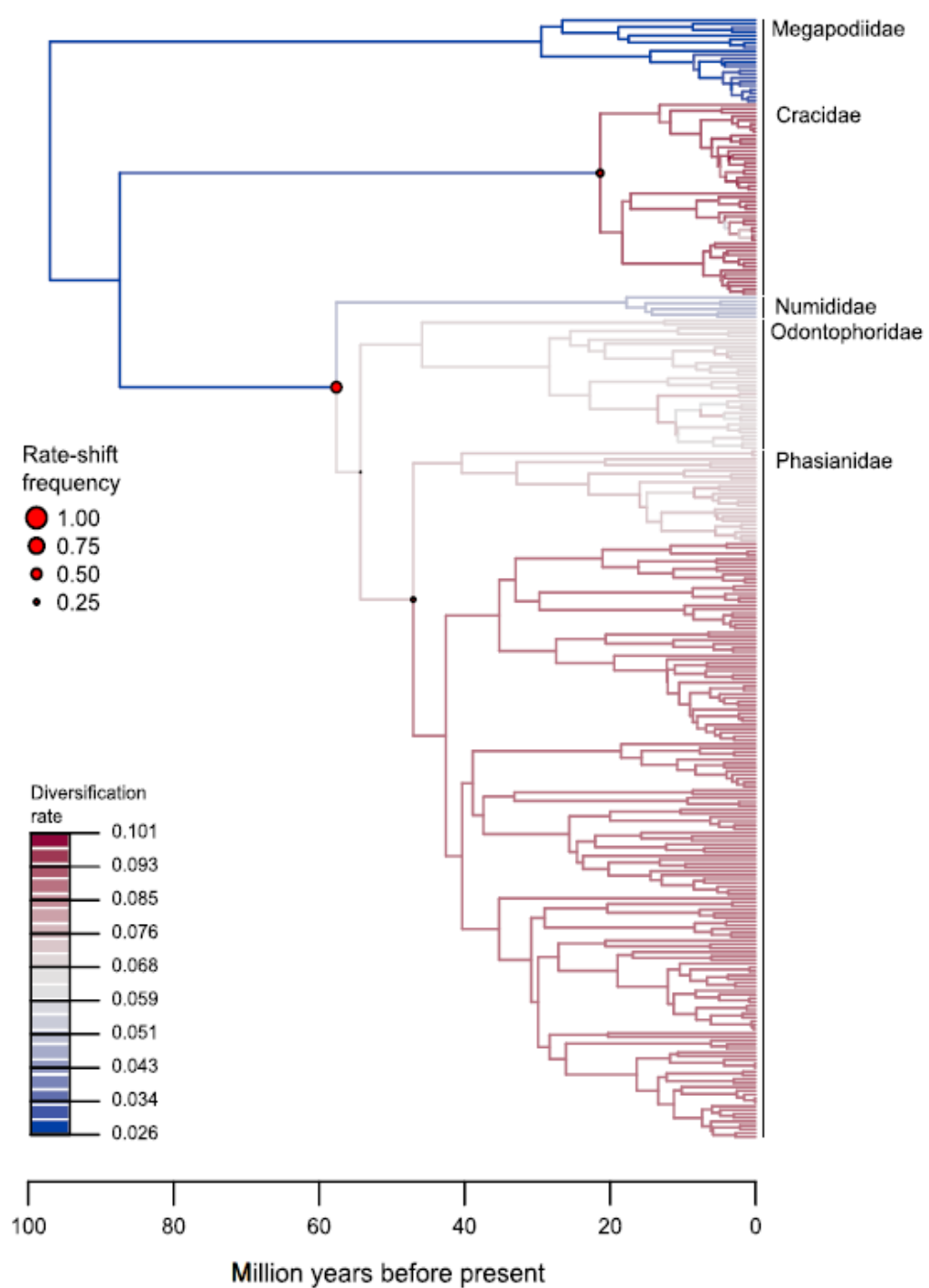

Galloanserae

(Hackett et al. 2008, DNA)

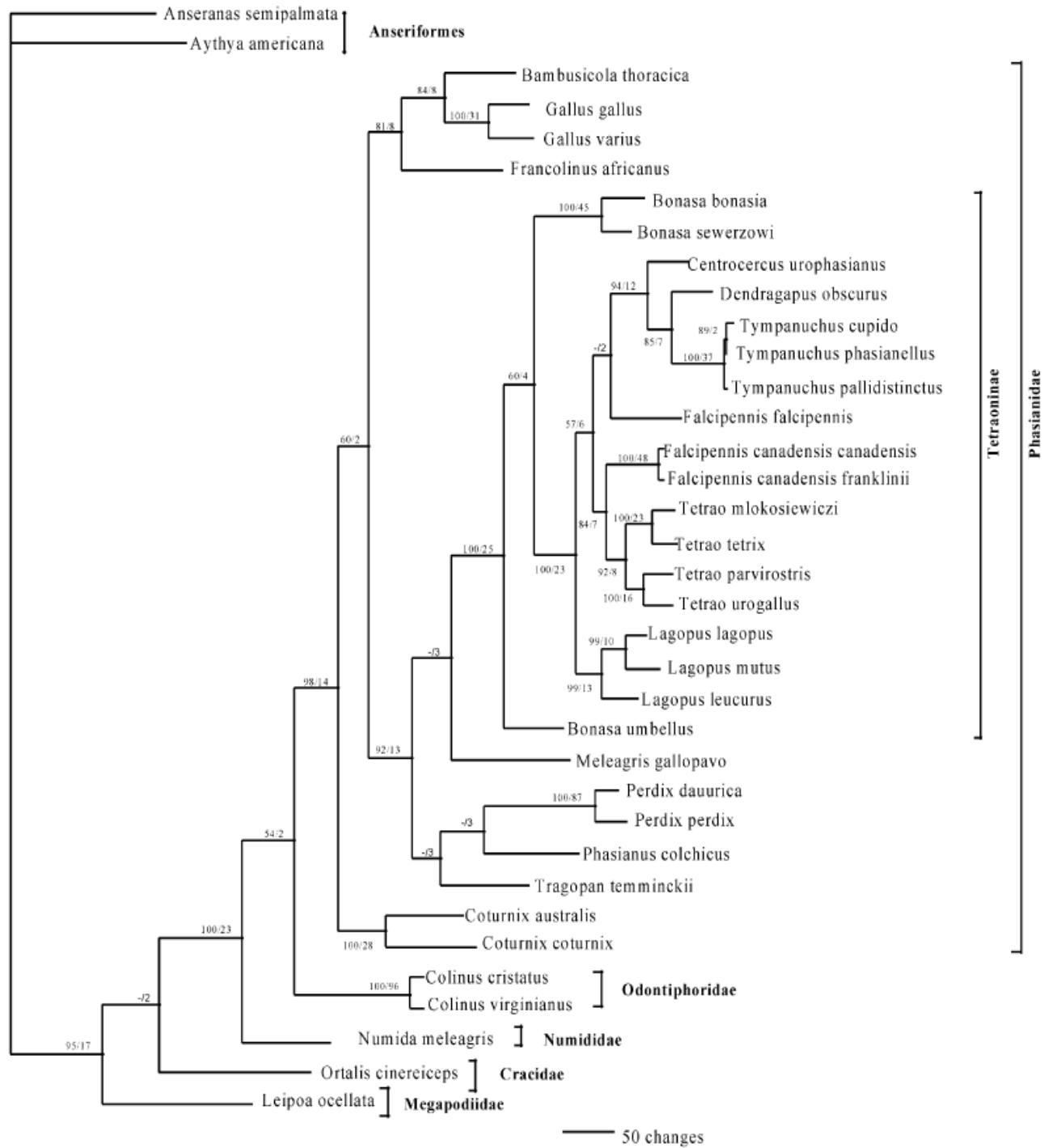

(Dyke et al. 2003,
morfologie)

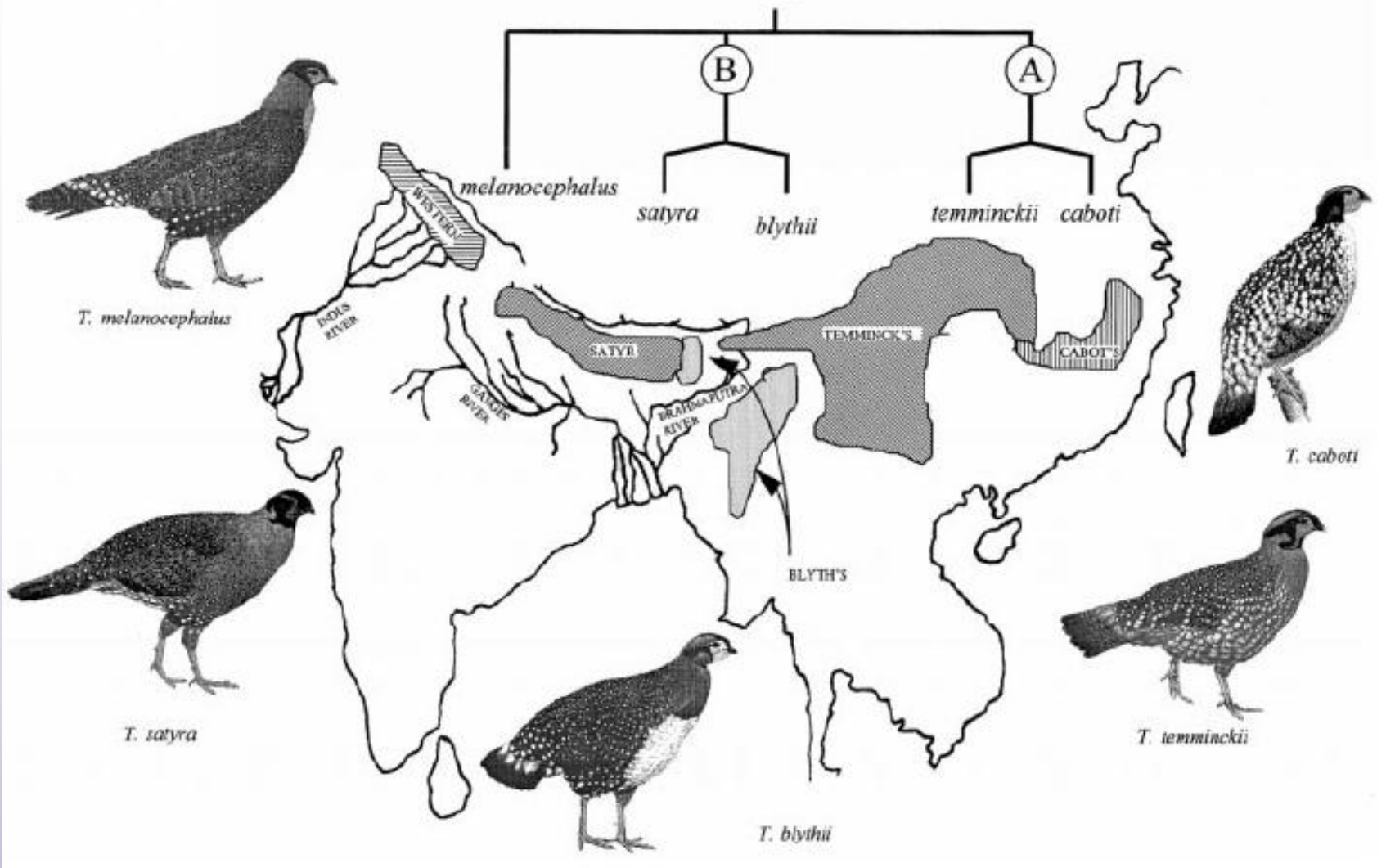

(Dimcheff et al.
2002, DNA)

Tragopan

(Randi et al. 2000, DNA + areály)

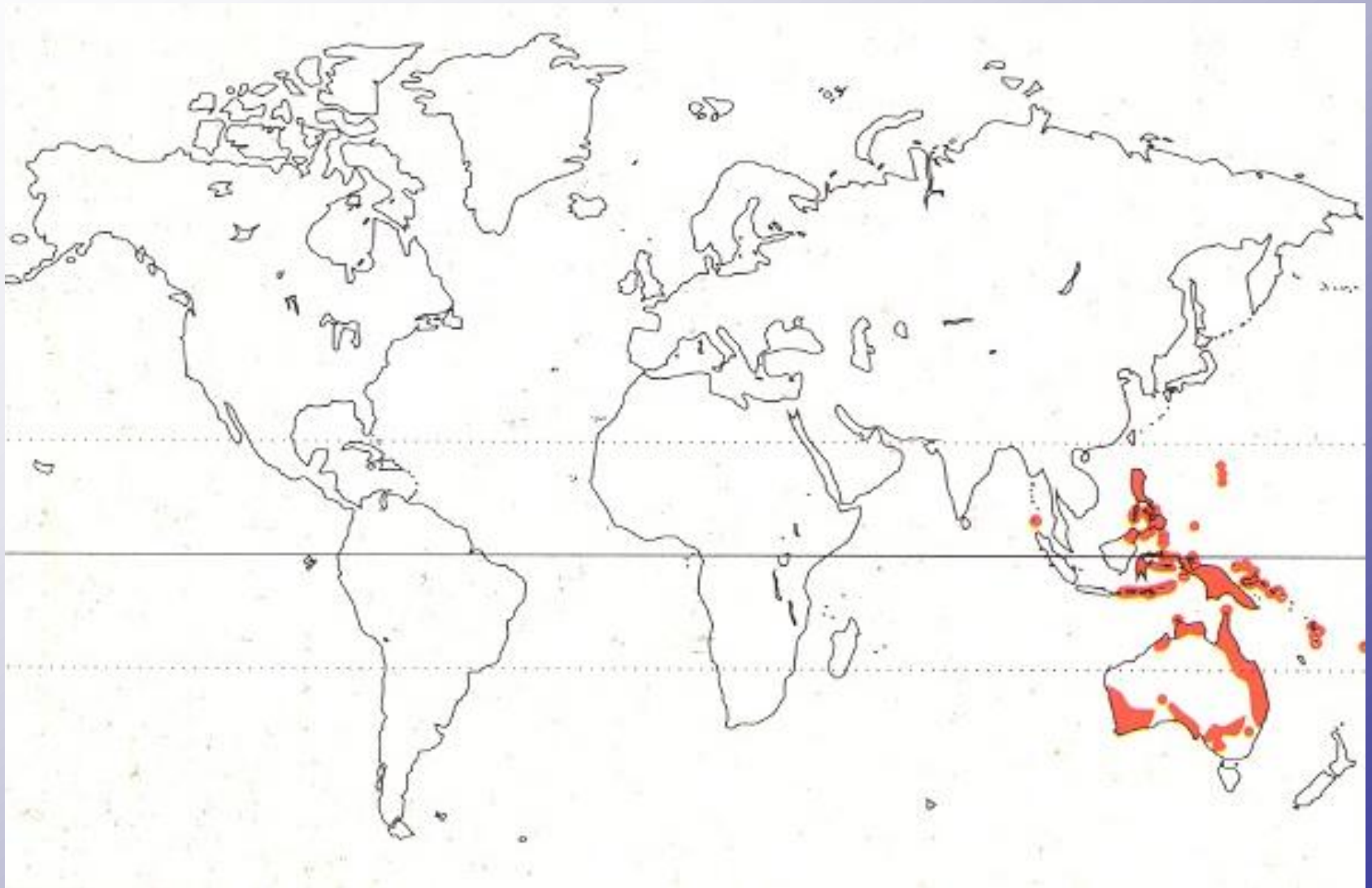
Megapodiidae

(7/19)

Superprekociální mláďata (vysoký obsah žloutku ve vejci),
rodiče se o mláďata vůbec nestarají

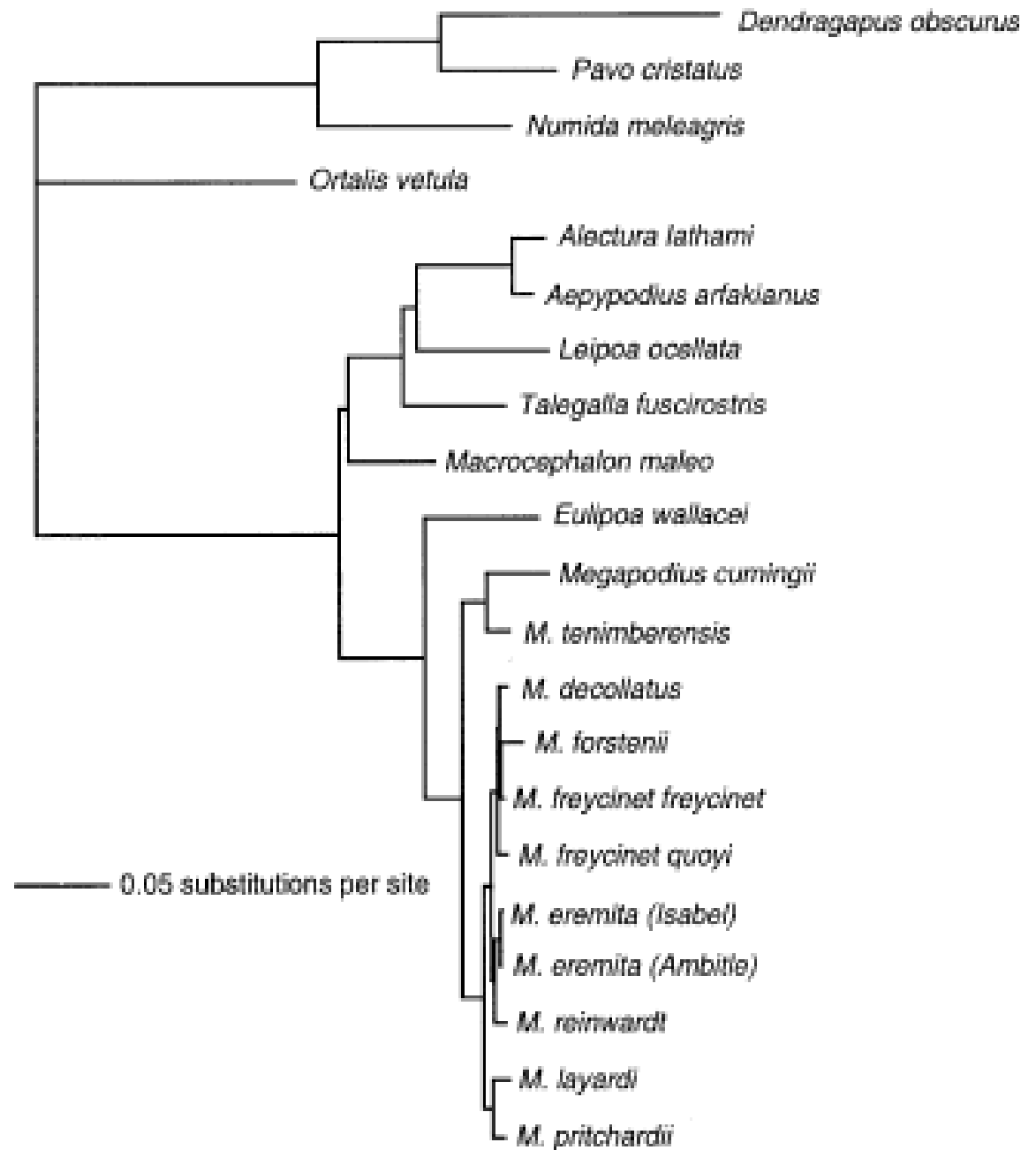
Na jazyku senzitivní plochy na měření teploty

Megapodidae

Vnitřní členění

- Endemické rody *Aepyodius*, *Talegalla*, *Alectura* – holá kostrční žláza, eutaxie, inkubační kupy
- Primitivní rod *Leipoa* – inkubační kupy, penis (i *Alectura*)
- Široce rozšířené rody *Megapodius*, *Eulipoa*, *Macrocephalon* – opeřená kostrční žláza, diastataxie, inkubace různá

Inkubace

- Vršení kup je primitivní chování
- Typy:
  - 1) Inkubační kupy – využití tepla, které se uvolňuje během mikroorganického dýchání (*Megapodius*, *Alectura*, *Aepyodius*, *Talegalla*)
  - 2) Hnízdění v norách na plážích – využití solárního záření (*Eulipoa*)
  - 3) Hnízdění v norách v lávovém písku – využití solárního záření (*Megapodius*)
  - 4) Hnízdění v norách poblíž geotermálních zdrojů (*Macrocephalon*)
  - 5) Hnízdní parazitismus u ostatních druhů tabonů (*Megapodius affinis*)

Alectura lathamii

Australie - polygynie

Leipoa ocellata

Australie

Leipoa ocellata - hnízdo

© 2001 Allen Chartier

© Jim Clare / naturepl.com

Leipoa ocellata - mládě

Macrocephalon maleo

Sulawesi

Eulipoa wallacei

Moluky

Megapodius reinwardt - poddruhy

Sundy - Austrálie

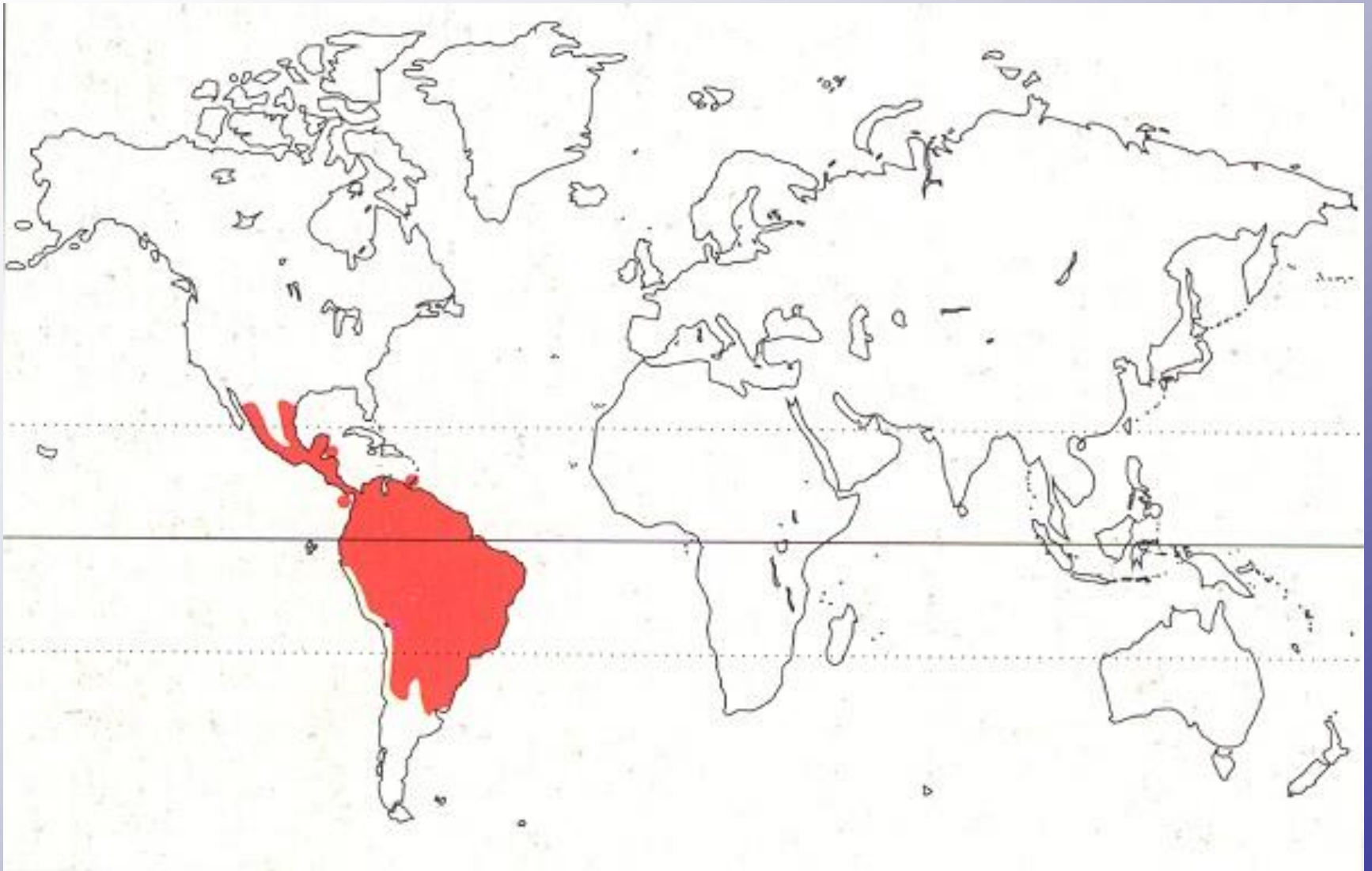
Cracidae

(11/50)

- **Penelopinae** (*Ortalis*, *Penelope*, *Pipile*, *Aburria*, *Chamaepetes*, *Penelopina* a *Oreophasis*) – kratší pánev, delší zobák, menší pohlavní dimorfismus, absence volete, sekvenční polygynie, arboreální
- **Cracinae** (*Nothorax*, *Mitu*, *Pauxi* a *Crax*) – delší pánev, kratší zobák, výraznější pohlavní dimorfismus, vole, monogamní, pozemní

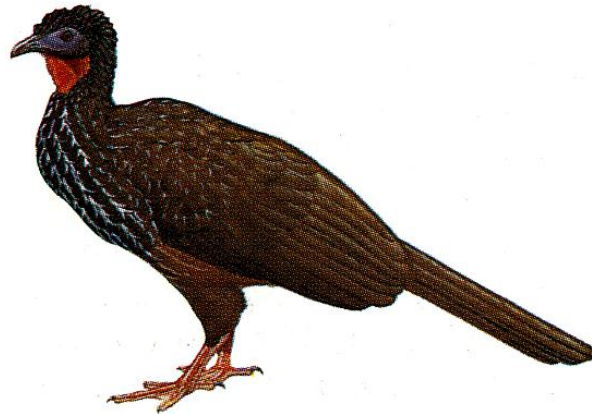

Cracidae

CRACIDAE

PENELOPINAE

chachalacas and guans

36 species

(*Ortalis*, *Penelope*, *Pipile*,
Aburria, *Chamaepetes*,
Penelopina, *Oreophasis*)

CRACINAE

curassows

14 species

(*Nothocrax*, *Mitu*,
Pauxi, *Crax*)

FAMILY

SUBFAMILY

Penelopinae

Ortalis vetula

Stř. Amerika

Ortalis motmot

J. Amerika

Penelope obscura

J. Amerika – letky za letu vydávají zvuk

Penelope marail

J. Amerika

Pipile cunjubi

J. Amerika

Chamaepetes goudotii

Panama

Chamaepetes goudotii

Oreophasis derbinanus

© Klaus Rudloff

Guatemala

Cracinae

Mitu tuberosa

Amazonie

Crax rubra

Stř. aj. Amerika

Crax rubra

©1997 Arlene Ripley

Stř. aj. Amerika

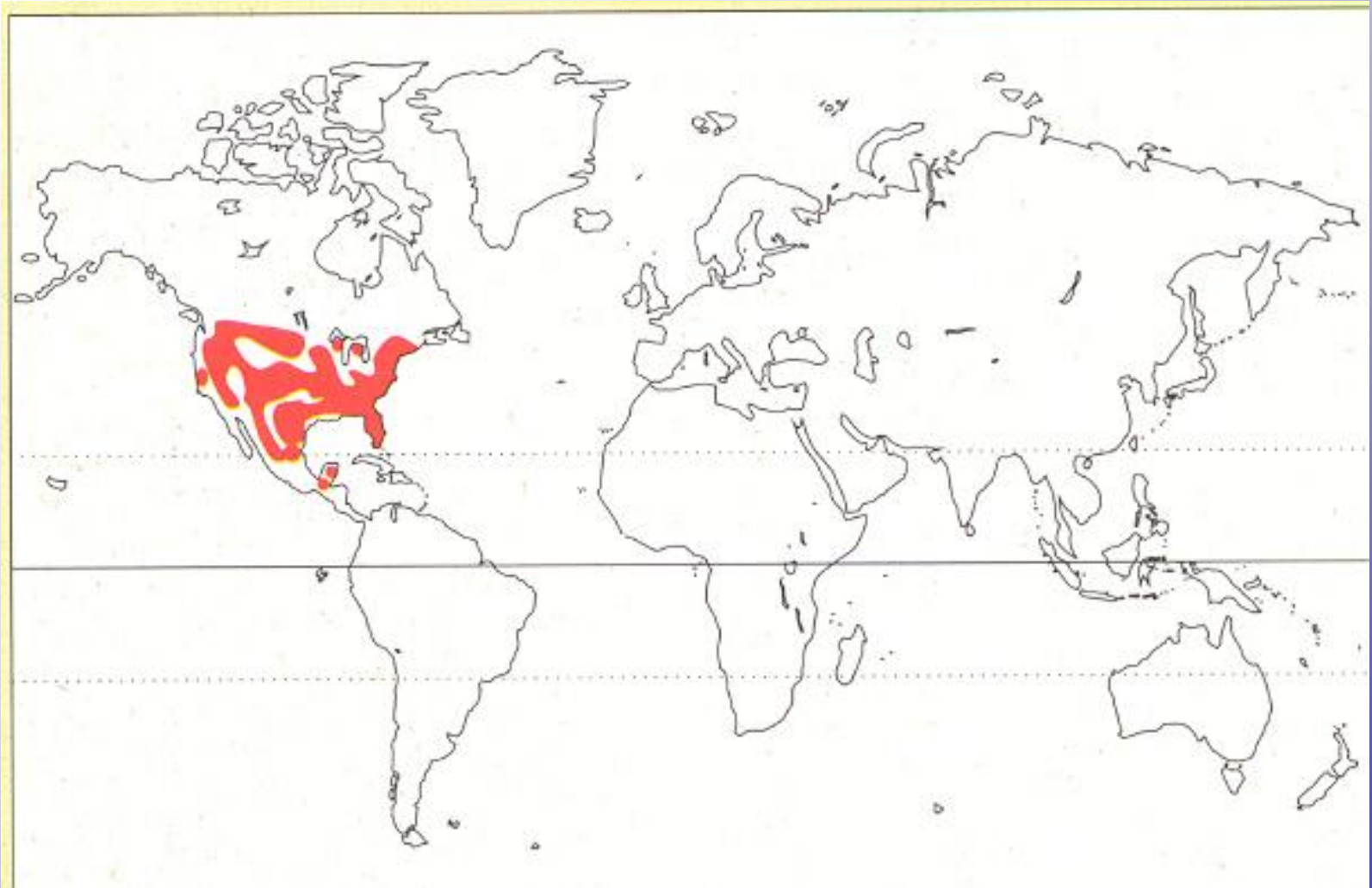

Meleagrididae

(1/2)

- ostruhy
- zvětšené nadocasní krovky
- simultánní polygynie

Meleagrididae

Meleagris gallopavo

S. Amerika

Meleagris gallopavo

Meleagris gallopavo

Partenogenetická vejce produkují jen samce

Meleagris ocellata

2009 Ryan Shaw

Belize

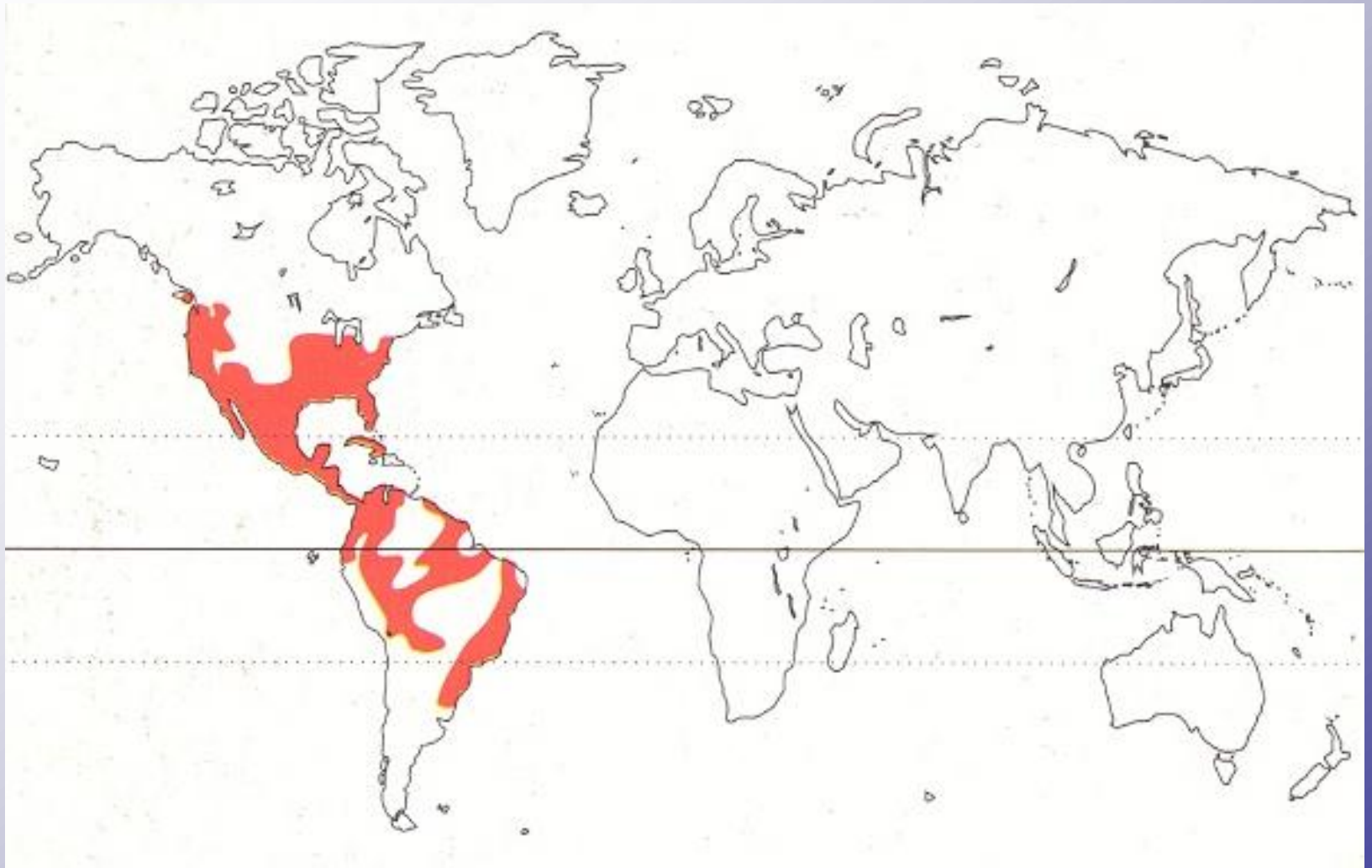
Odontophoridae

(9/32)

- ostruha chybí
- monogamní (kromě několika výjimek u lesních druhů)
- sexuální dimorfismus ve zbarvení je zřetelný
- vroubkovaný zobák

Odontophoridae

Dendrortyx macroura

© Jorge Schondube

Stř. Amerika

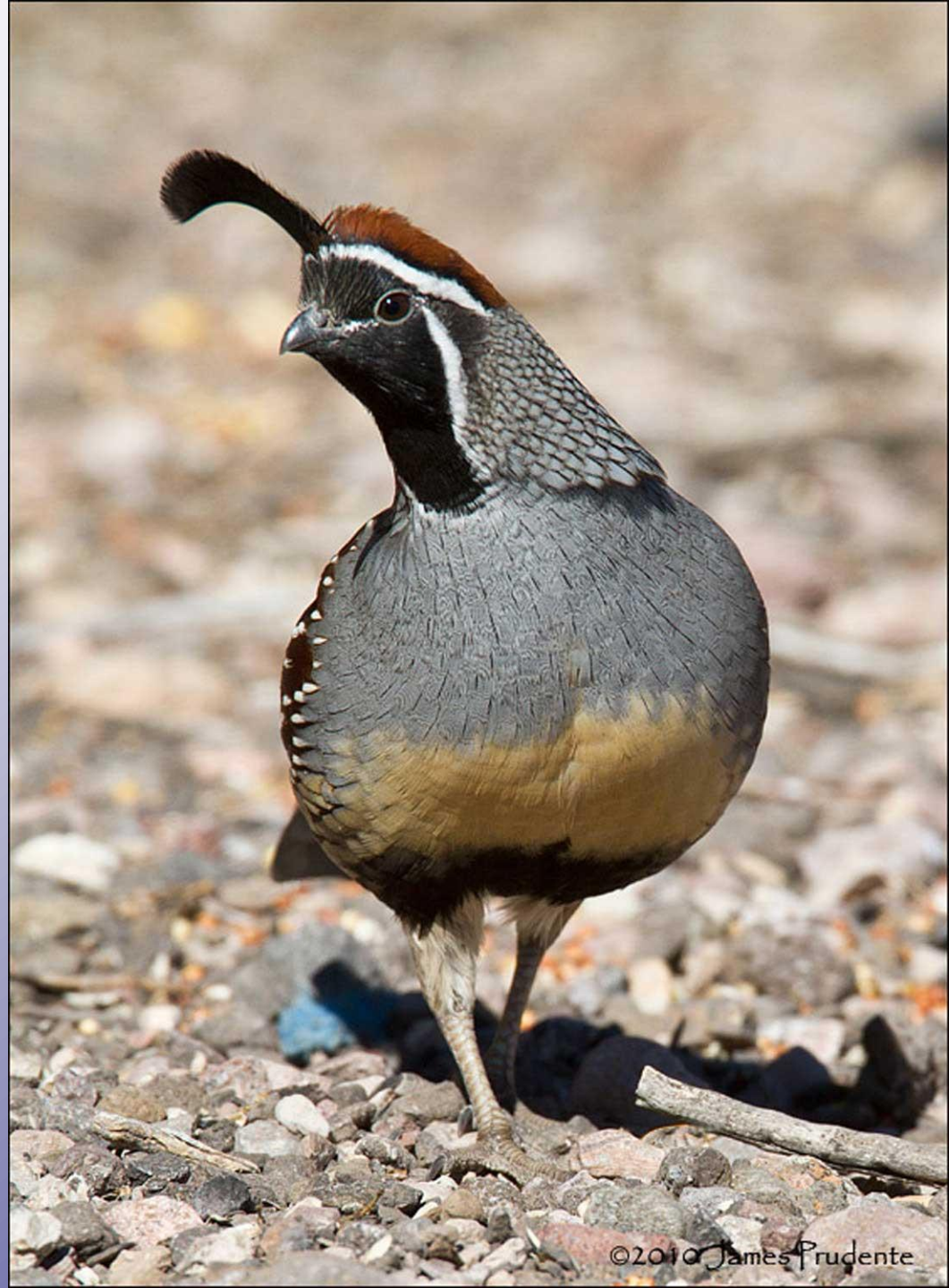
Oreortyx pictus

S. Amerika

*Callipepla
gambelii*

Mexiko

Callipepla gambelii

Colinus virginianus

S. Amerika

Colinus virginianus - samice

© Chris Merkord 2004

Vnitrodruhový hnízdní parazitismus

Cyrtonyx montezumae

Mexiko

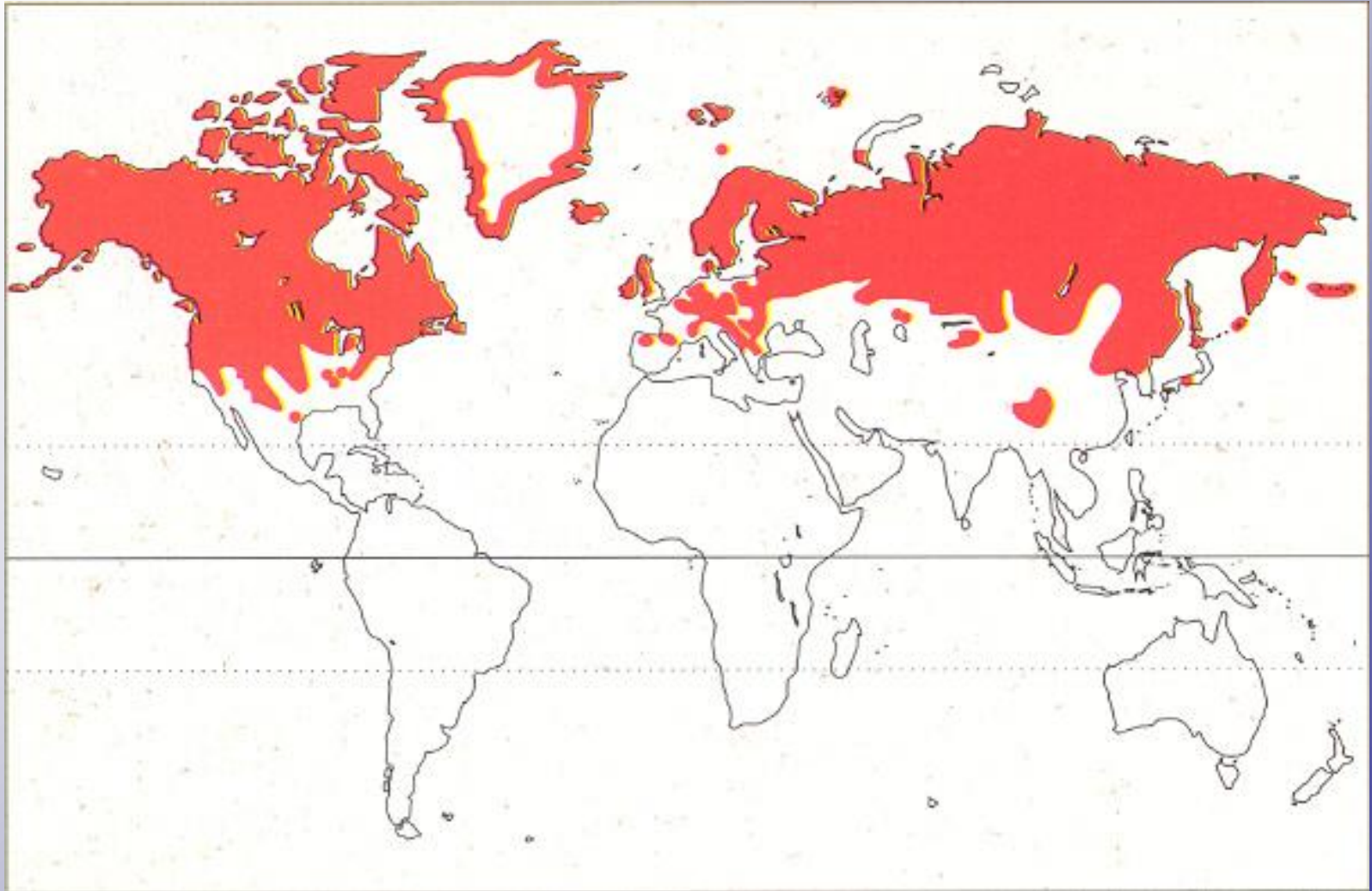

Tetraonidae

(7/17)

- opeřené nozdry
- „sněžnice“
- nemají ostruhy
- výrazný hřebínek nad okem u samce
- simultánní polygynie („leky“): 6 druhů (*Centrocercus*, *Tympanuchus*, *Tetrao*), monogamie: 5 druhů (*Lagopus*, *Bonasa bonasia*, *B.sewerzowi*), přechodná taktika (6 druhů) – *Bonasa umbellus*, *Dendragapus* (spíše promiskuita)

Tetraonidae

Bonasa umbellus

Lagopus lagopus

Lagopus lagopus

Holarktida

Lagopus mutus

Holarktida

Lagopus mutus - mládě

© - josef hlasek

www.hlasek.com

Lagopus lagopus 4257

Dendragapus obscurus

S. Amerika - arboreální

Dendragapus obscurus

Tetrao tetrix

Eurasie

Tetrao tetrix - samice

Tetrao urogallus

Eurasie

Video: www.arkive.org

Bonasa bonasia

Eurasie

Bonasa umbellus

S. Amerika

Bonasa umbellus

Video: www.arkive.org

Centrocercus urophasianus

S. Amerika

Centrocercus urophasianus

Tympanuchus cupido

S. Amerika

Video: www.arkive.org

Tympanuchus pallidicinctus

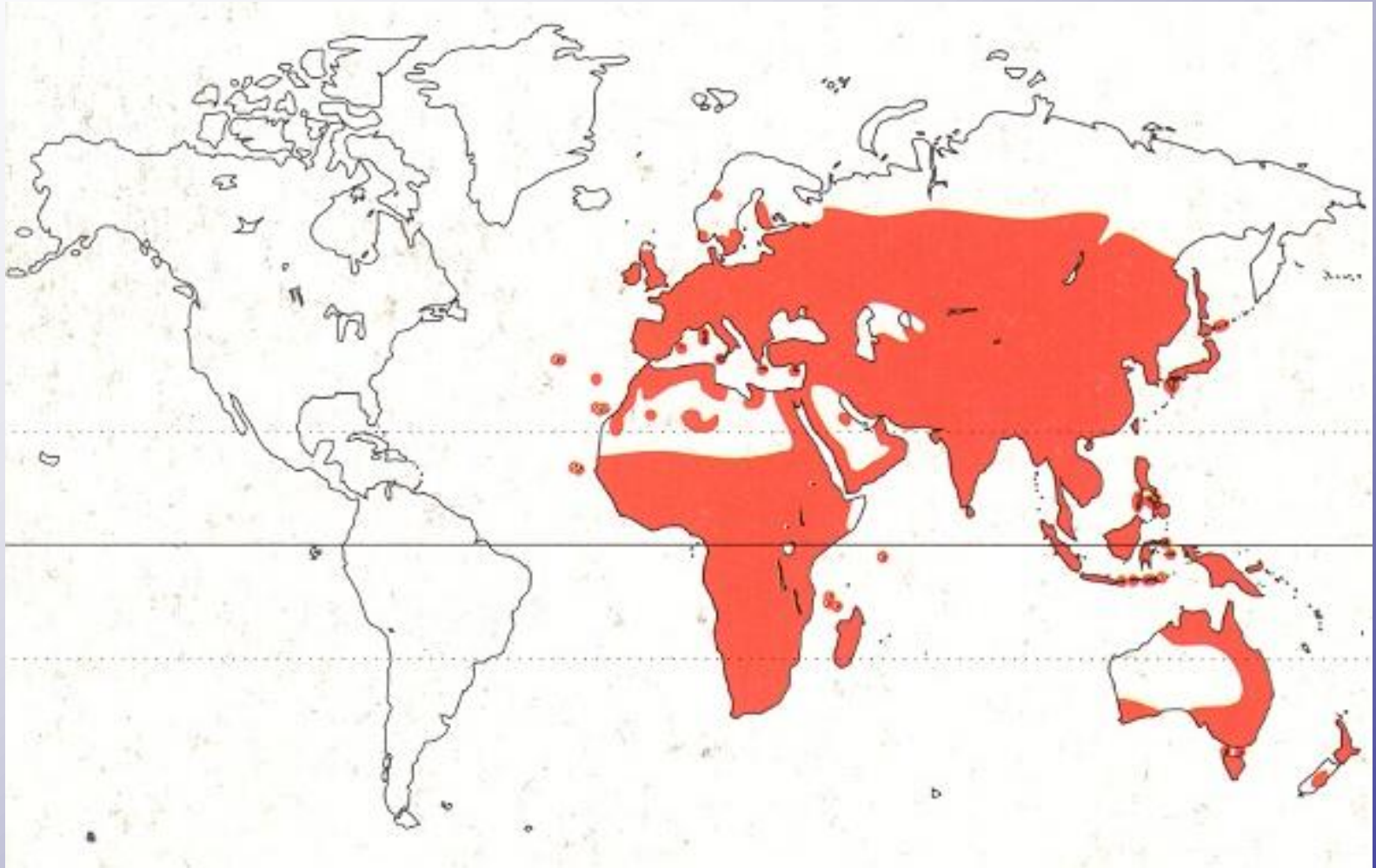
S. Amerika

Phasianidae

(38/155)

- *Perdicinae* – méně častý pohlavní dimorfismus, většinou monogamní, Starý svět, otevřené biotopy, málo druhů má ostruhy
- *Phasianinae* – výrazný pohlavní dimorfismus, polygynie, Asie, lesy, výrazné ostruhy

Phasianidae

PHASIANIDAE

PERDICINAE

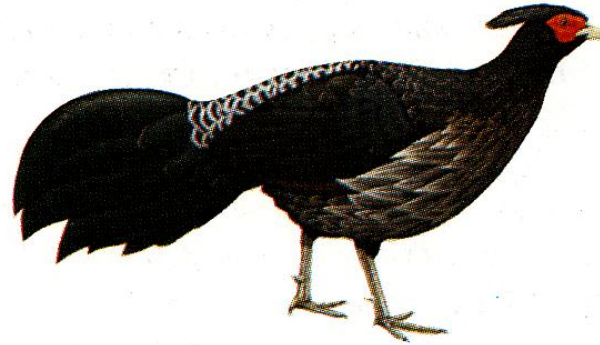

partridges and allies

106 species

(*Lerwa*, *Tetraophasis*, *Tetraogallus*,
Alectoris, *Ammoperdix*, *Francolinus*,
Perdix, *Rhizothera*, *Margaroperdix*,
Melanoperdix, *Coturnix*, *Anurophasis*,
Perdicula, *Ophrysia*, *Xenoperdix*,
Arborophila, *Caloperdix*, *Haematortyx*,
Rollulus, *Ptilopachus*, *Bambusicola*,
Galloperdix)

PHASIANINAE

pheasants

49 species

(*Ithaginis*, *Tragopan*, *Pucrasia*,
Lophophorus, *Gallus*, *Lophura*,
Crossoptilon, *Catreus*, *Syrmaticus*,
Phasianus, *Chrysolophus*, *Polyplectron*,
Rheinardia, *Argusianus*, *Pavo*, *Afropavo*)

FAMILY

SUBFAMILY

Perdicinae

Tetraogallus himalayensis

Himaláje

Alectoris graeca

Středomoří

Alectoris rufa

JZ Evropa

Ammoperdix heyi

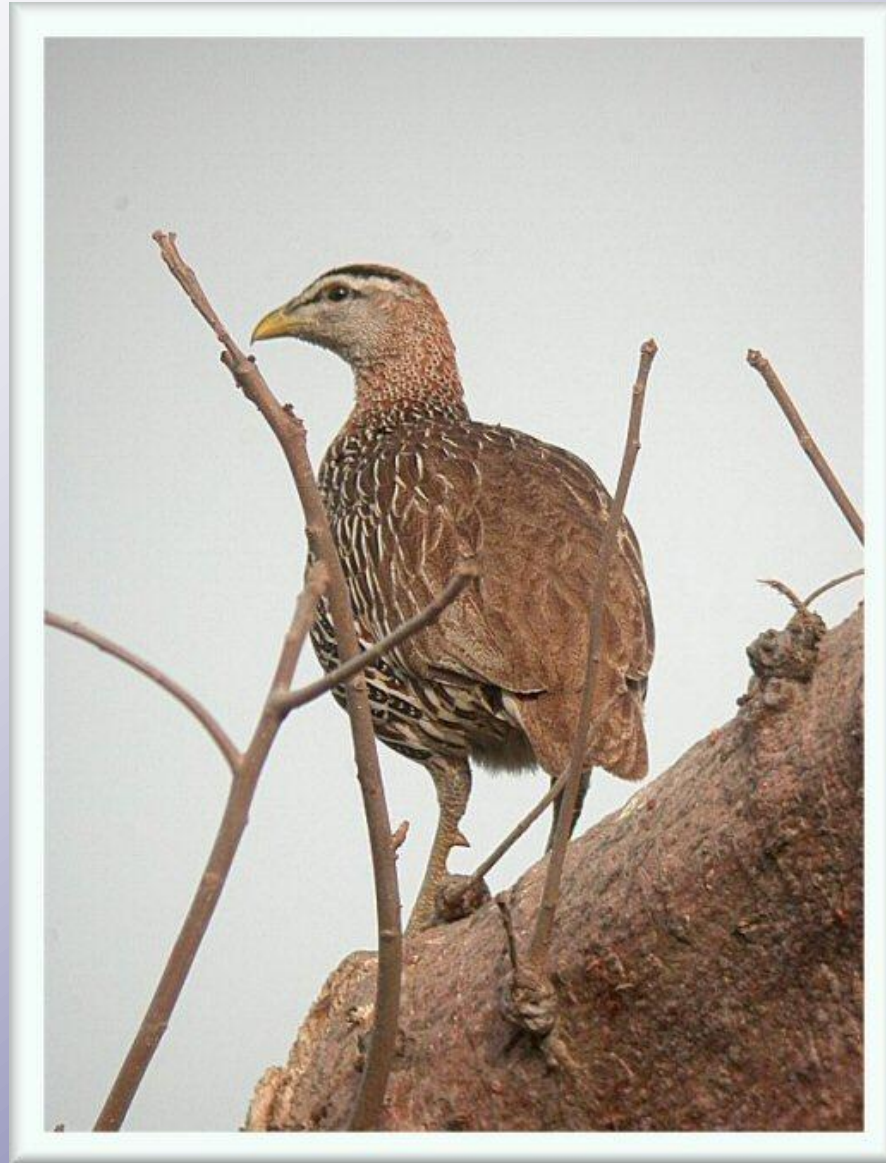
Egypt, Arabský poloostrov

Francolinus francolinus

Kaspické moře
- Čína

Francolinus bicalcaratus

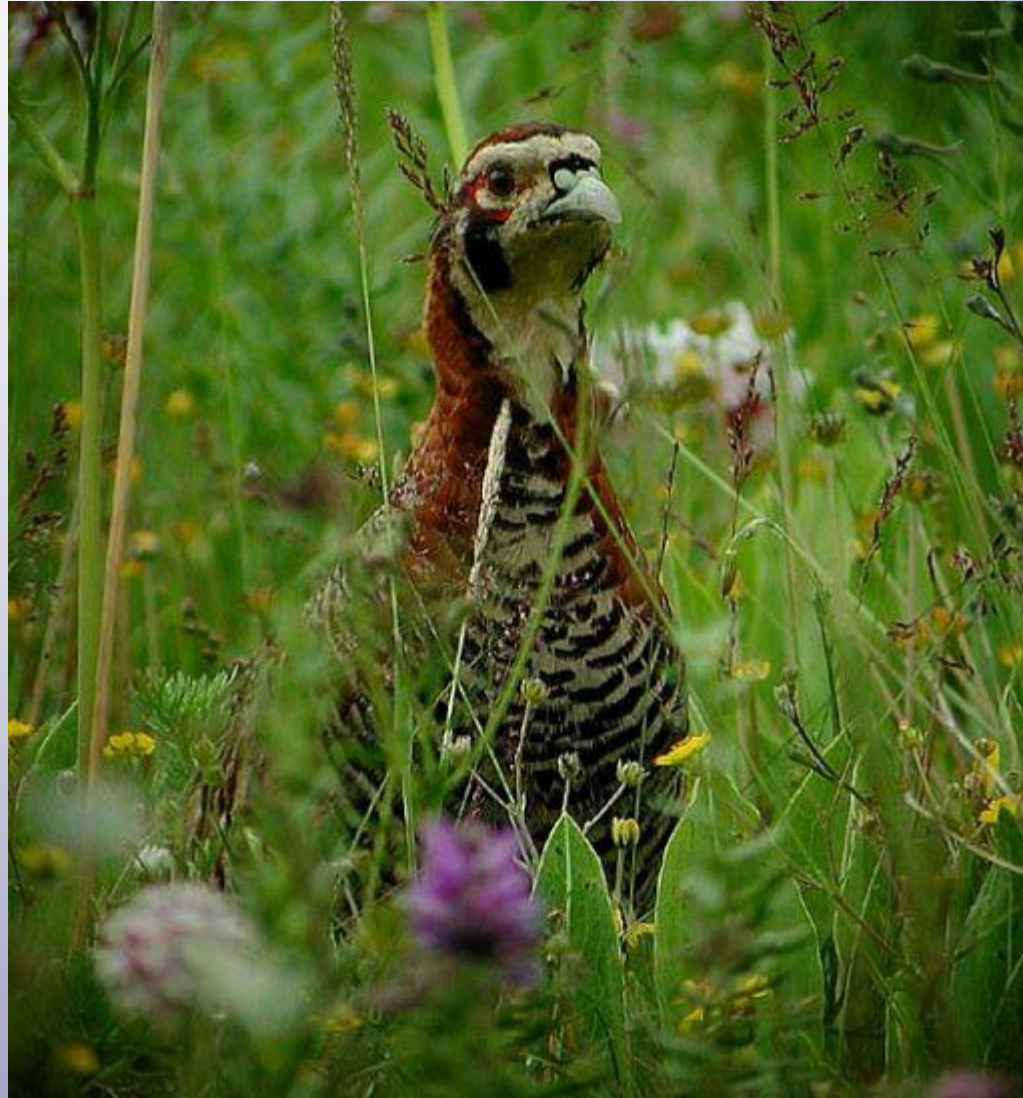
Afrika

Perdix perdix

Eurasie

Perdix hodgsoniae

Tibet,
Kašmír

Margaroperdix madagarensis

Jonas

Madagaskar

Coturnix chinensis

BazarDeLaNature @ 2013

Indie - Australie

Coturnix pectoralis

Australie

Coturnix coturnix

Eurasie, S Afrika

Arborophila gingica

JV Čína

Rollulus rouloul

JV Asie

Ptilopachus petrosus

Afrika

Bambusicola thoracica

Čína

Phasianinae

Ithaginis

Tibet - Čína

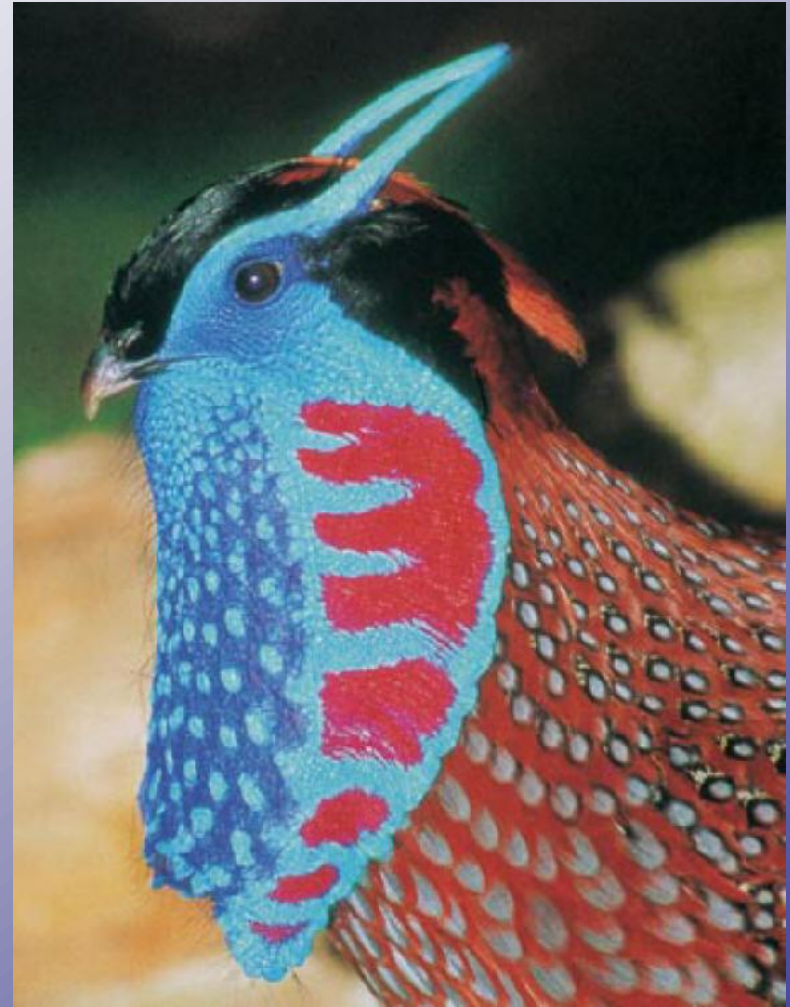
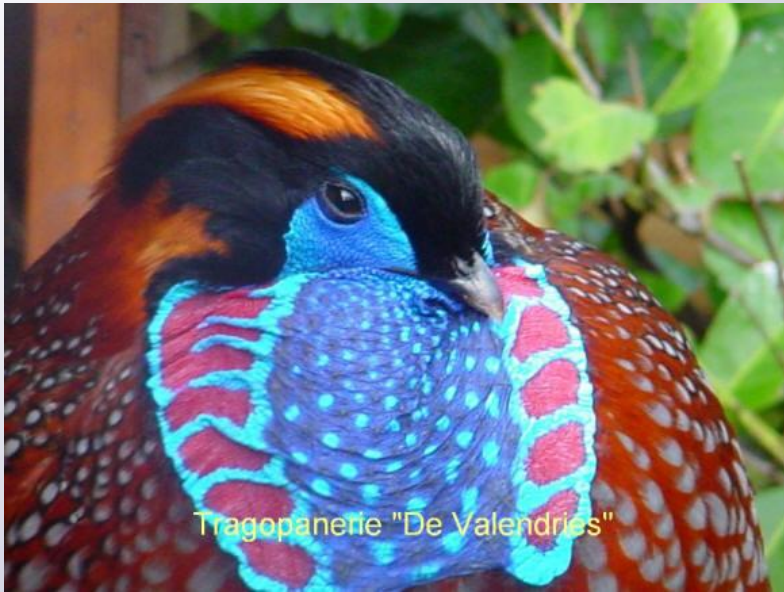

Tragopan melanocephalus

Himaláje

Tragopan melanocephalus

Tragopan satyra

Himaláje

Pucrasia macrolopha

V Asie

Lophophorus impejanus

Himaláje

Gallus gallus

JV Asie

Lophura leucomelanos

Himaláje - Korea

Lophura nycthemera

JV Asie

Crossoptilon crossoptilon

Čína

Crossoptilon auritum

Čína

Syrnaticus ellioti

Čína

Phasianus colchicus

Mírný pás Holarktidy (introdukce)

Chrysolophus pictus

Čína

Chrysolophus amherstiae

Čína

Polyplectron malacense

Malajsie

Rheinardia ocellata

Malajsie

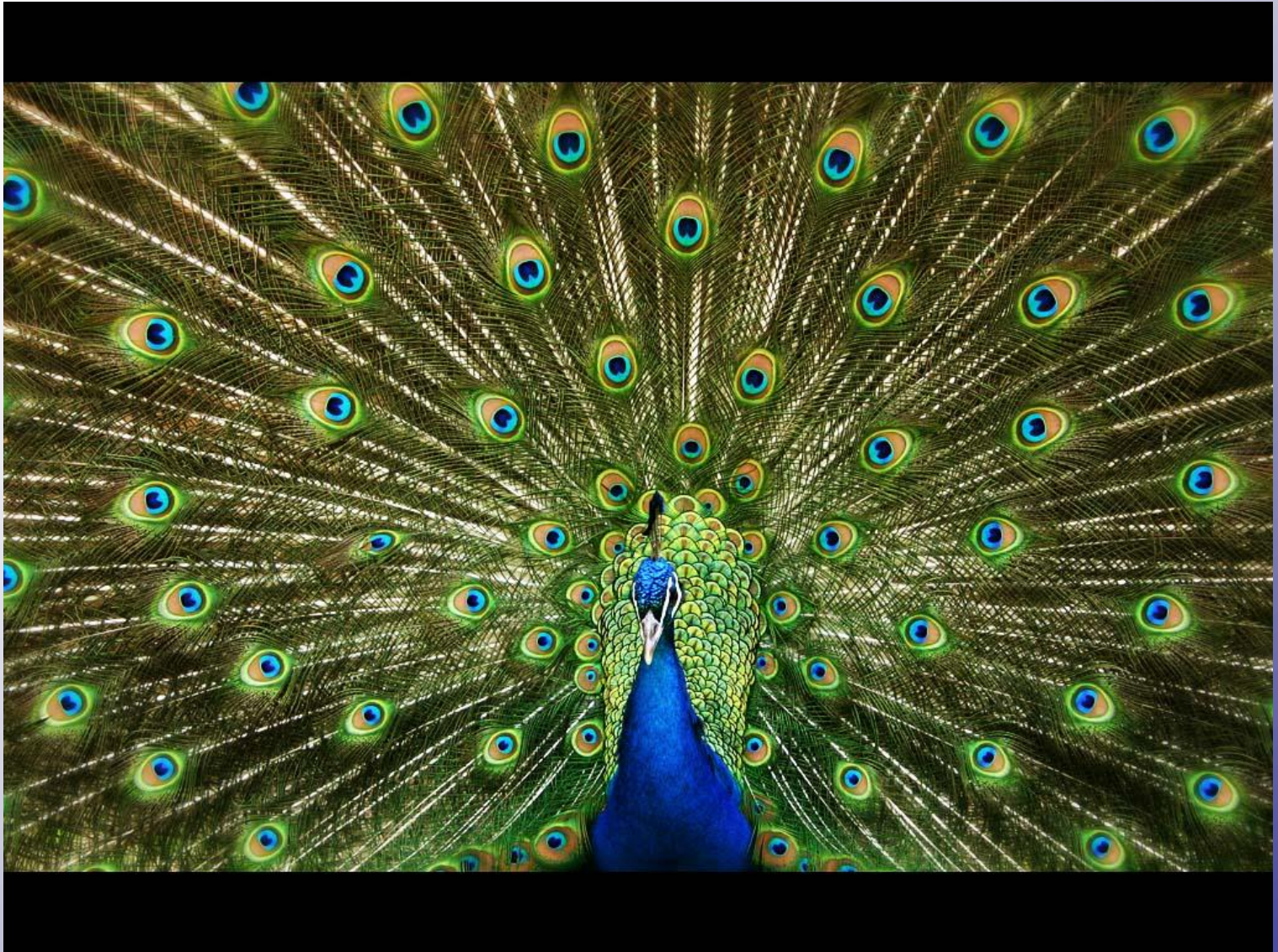

Argusianus argus

Borneo, Jáva

Pavo cristatus

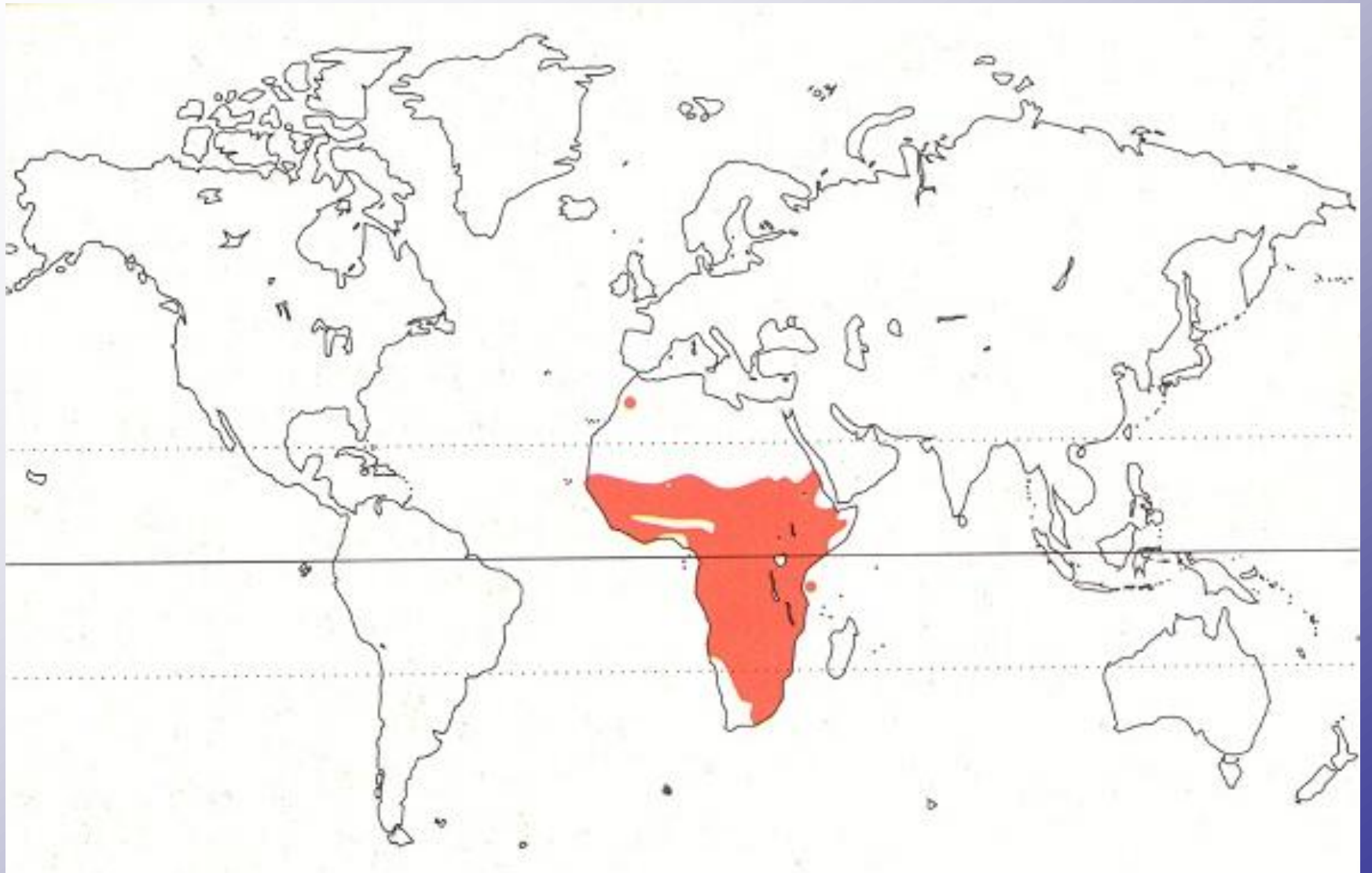
Indie – pravé leky

Numididae

(4/6)

- ostruhy chybí (kromě *Agelastes*)
- Chybí sexuální dimorfismus ve zbarvení
- většinou monogamní (kromě *Agelastes*)
- lesní druhy (kromě *Acryllium*)

Numididae

Agelastes meleagrides

Afrika

Numida meleagris

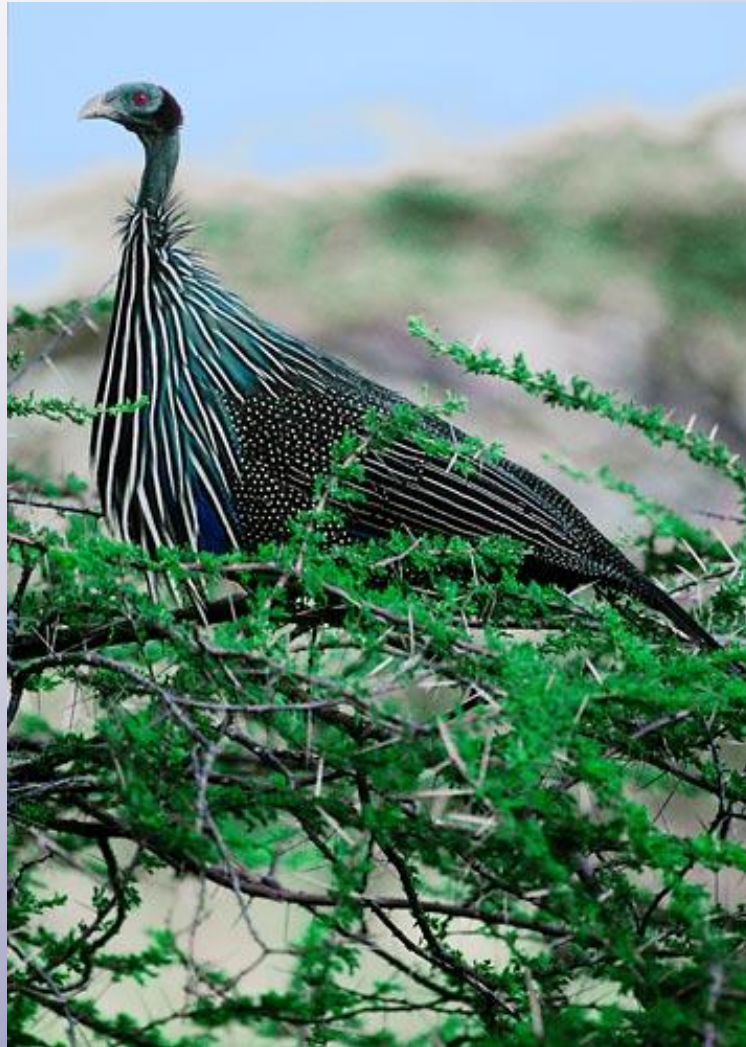
Afrika

Guttera pucherani

Afrika

Acryllium vulturinum

Afrika

Acryllium vulturinum

Anseriformes

Společné znaky řádu

- Desmognátní patro
- Obě karotidy
- Nares perviae
- Velká slepá střeva (kromě morčáků)
- 11 RL
- Diastataxie
- Paosten malý nebo chybí
- Velká, dvoulaločná a hustě opeřená kostrční žláza

Anhima cornuta

Některé odlišné znaky v rámci řádu

čeleď	zadní prst vyvýšen	penis	Inkubace	pelichání letek	Ostruhy v křídle
Anhimidae	-	-	oba	postupné	+
Anatidae	+ (kromě <i>Anseranas</i>)	+ (kromě <i>Anseranas</i>)	převážně samice	často simultánní	-

Ansernanas semipalmatus

Division 4

Order Anseriformes; Anhimidae, Screamers

Anatidae, Ducks, Geese, Swans

Order Galliformes

Suborder Opisthocomi; Opisthocomidae, Hoatzin

Suborder Galli

Infraorder Megapodi; Megapodiidae, Megapodes

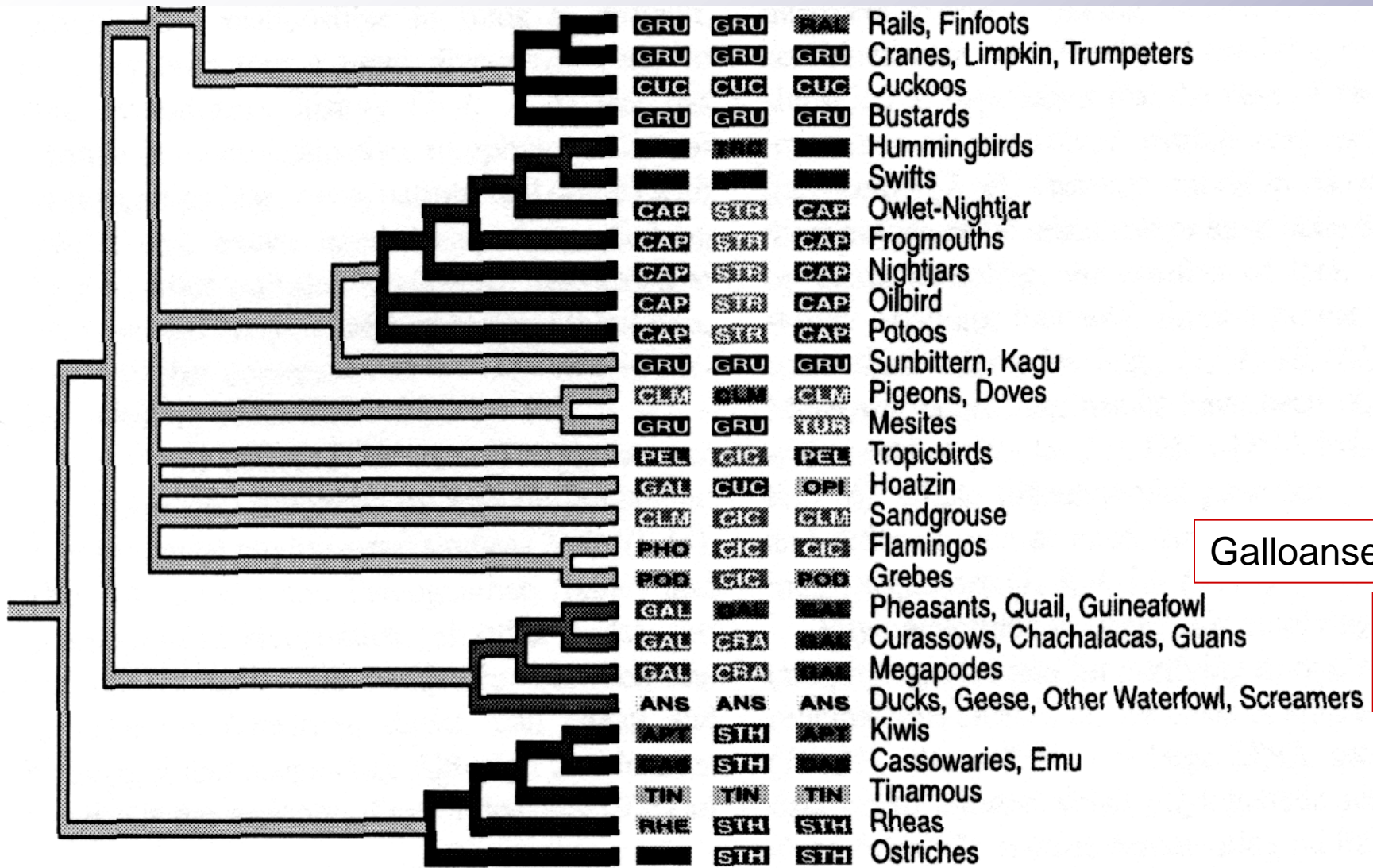
Infraorder Phasiani

Superfam. Cracoidea; Cracidae, Guans, etc.

Superfam. Phasianoidea; Numididae, Guineafowl

Phasianidae, Pheasants, Quail, etc.

(Cracraft 1981, morfologie)

Galloanserae

(Hackett et al. 2008, DNA)

Superorder Anserimorphae

Order ANSERIFORMES

Infraorder Anhimides

Superfamily Anhimoidea

Family Anhimidae: Screamers

Superfamily Anseranatoidea

Family Anseranatidae: Magpie Goose

Infraorder Anserides

Family Dendrocygnidae: Whistling-Ducks

Family Anatidae

Subfamily Oxyurinae: Stiff-tailed Ducks

Subfamily Stictonettinae: *Stictonetta*

Subfamily Cygninae: Swans

Subfamily Anatinae

Tribe Anserini: Geese

Tribe Anatini: Typical Ducks

(Sibley & Ahlquist 1990, DNA hybridizace)

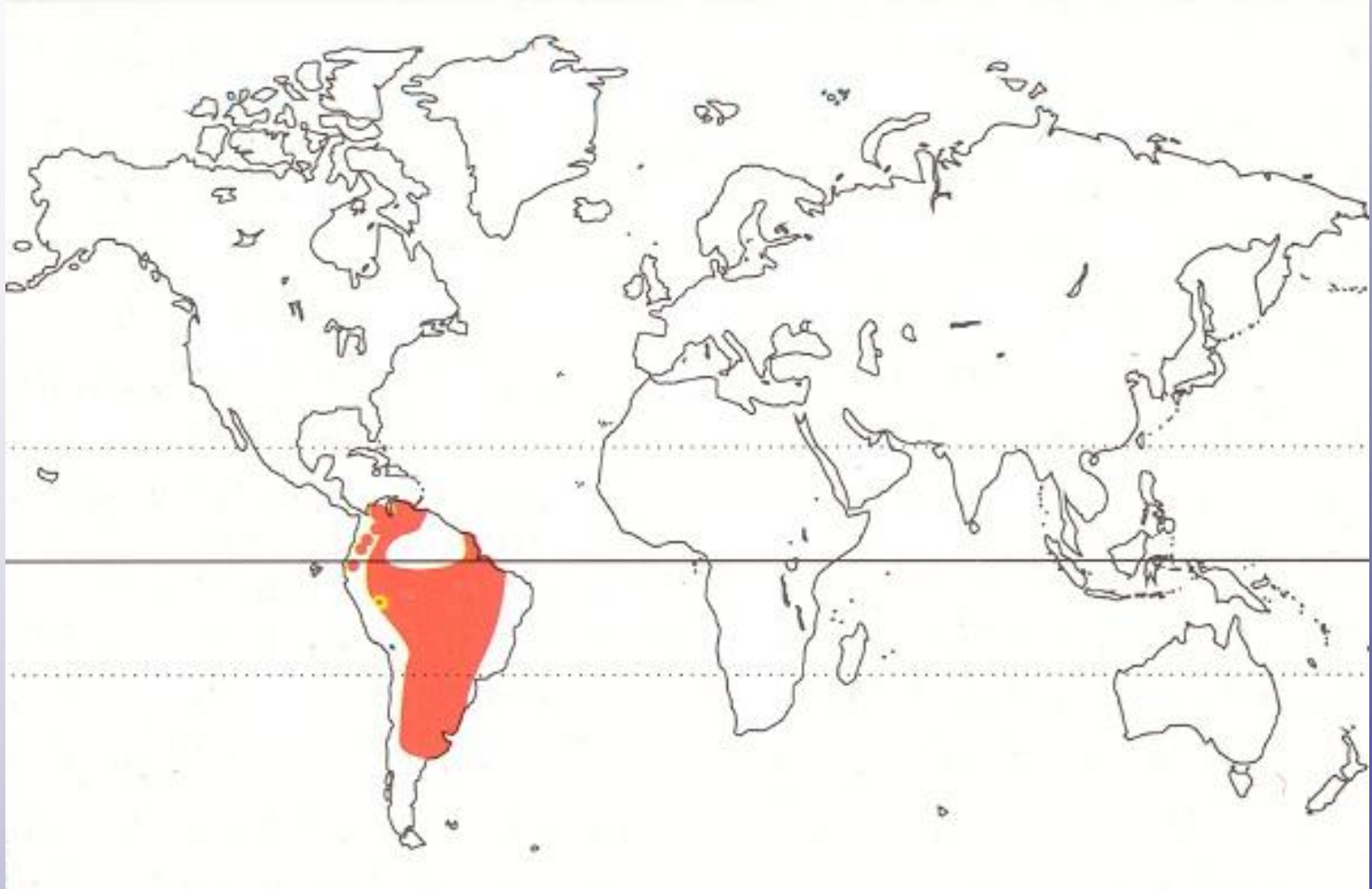
Anhimidae

(2/3)

Chybí processi uncinati

Anhimidae

Anhima cornuta

J. Amerika

Anhima cornuta

Chauna torquata

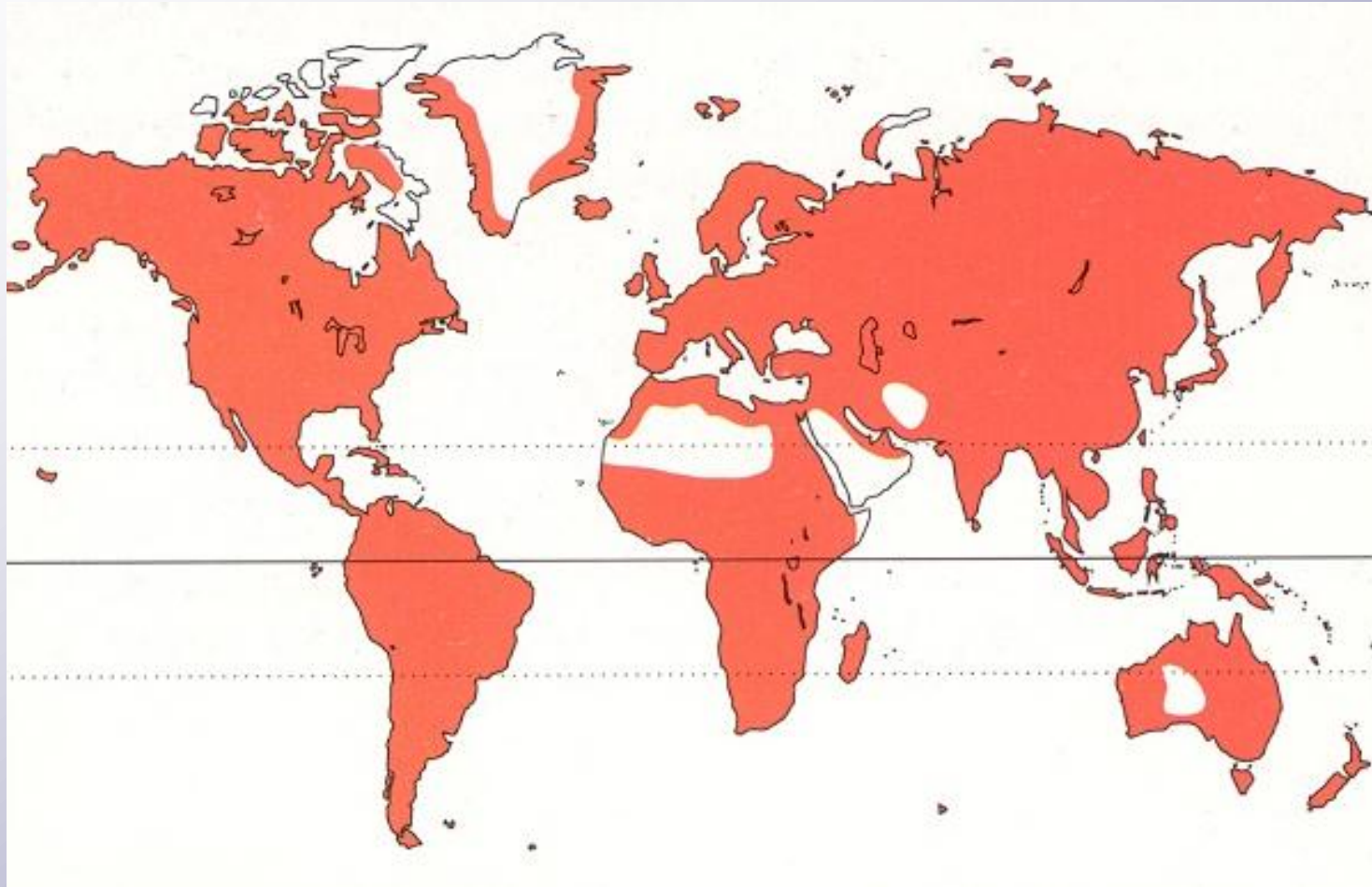
J. Amerika

Anatidae

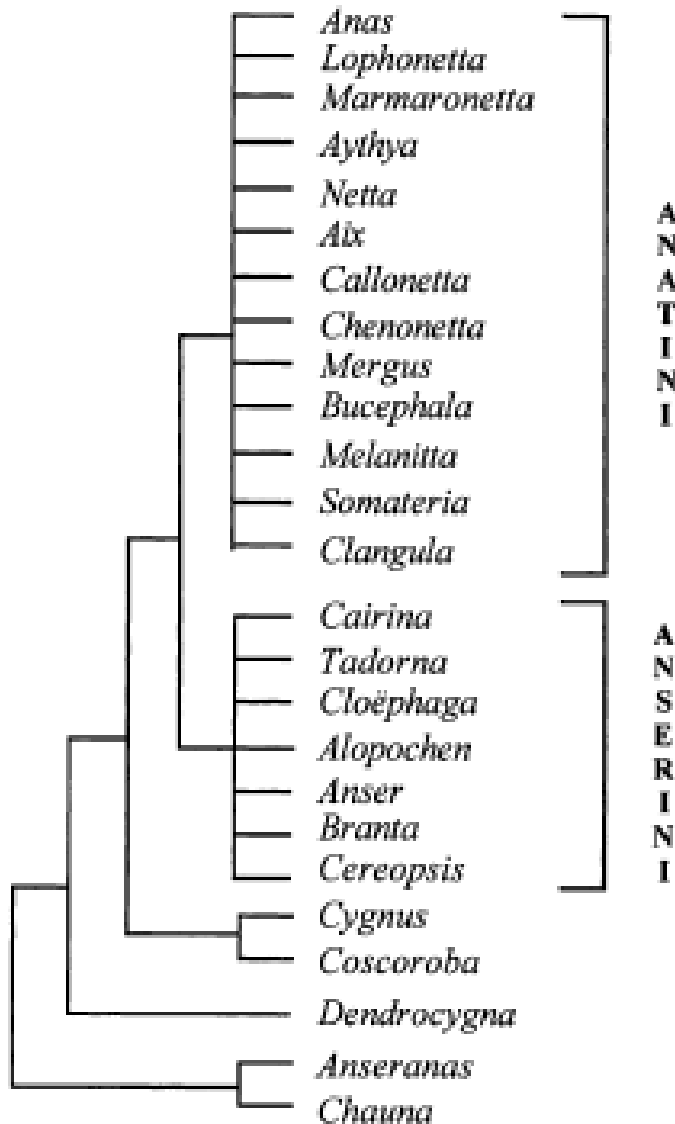
(41/147)

- **Anseranatinae – Austrálie, terestriční**
- **Anserinae – kosmopolitní, aquatiční - terestriční**
- **Anatinae – kosmopolitní, aquatiční**

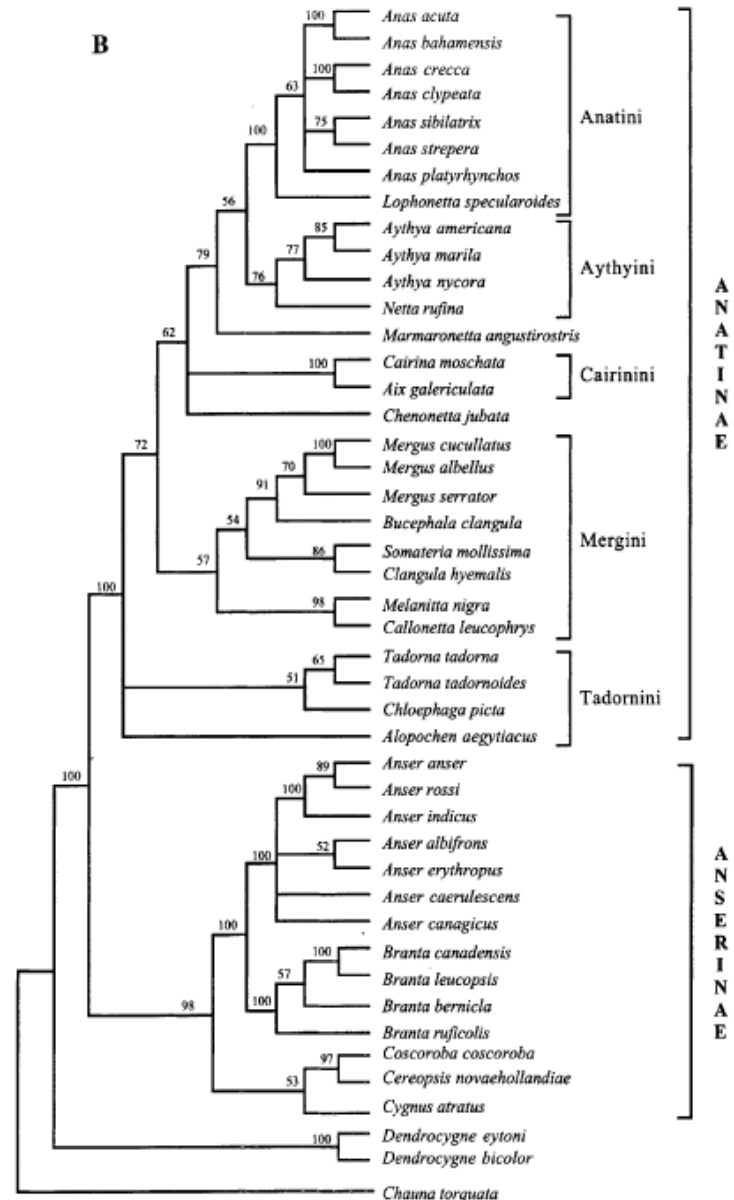
Anatidae

C : SIBLEY AND AHLQUIST, 1990

B

(Done - Gousé et al. 2002, DNA)

ANATIDAE

ANSERANATINAE

Magpie Goose
1 species
(*Anseranas*)

ANSERINAE

DENDROCYGNINI

whistling-ducks
9 species
(*Dendrocygna*,
Thalassornis)

ANSERINI

swans and geese
22 species
(*Cygnus*, *Coscoroba*,
Anser, *Branta*)

CEREOPSINI

Cape Barren Goose
1 species
(*Cereopsis*)

STICTONETTINI

Freckled Duck
1 species
(*Stictonetta*)

ANATINAE

TADORNINI

shelducks and allies
14 species
(*Cyanochen*,
Chloephaga, *Neochen*,
Alopochen, *Tadorna*)

TACHERINI

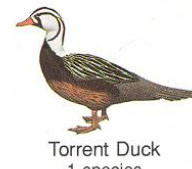
steamerducks
4 species
(*Tachyeres*)

CAIRININI

perching ducks and allies
13 species
(*Plectropterus*, *Cairina*,
Sarkidiornis, *Pteronetta*,
Nettapus, *Callonetta*, *Aix*,
Chenonetta, *Amazonetta*)

MERGANETTINI

Torrent Duck
1 species
(*Merganetta*)

FAMILY

SUBFAMILY

TRIBE

ANATINI

dabbling ducks
40 species
(*Hymenolaimus*, *Anas*,
Malacorhynchus,
Marmaronetta)

AYTHYINI

pochards
15 species
(*Netta*, *Aythya*)

MERGINI

mergansers and allies
18 species
(*Somateria*, *Polysticta*,
Histrionicus, *Clangula*,
Melanitta, *Bucephala*,
Mergus)

OXYURINI

stiff-tails
8 species
(*Heteronetta*, *Oxyura*,
Biziura)

Anseranatinae

(1/1)

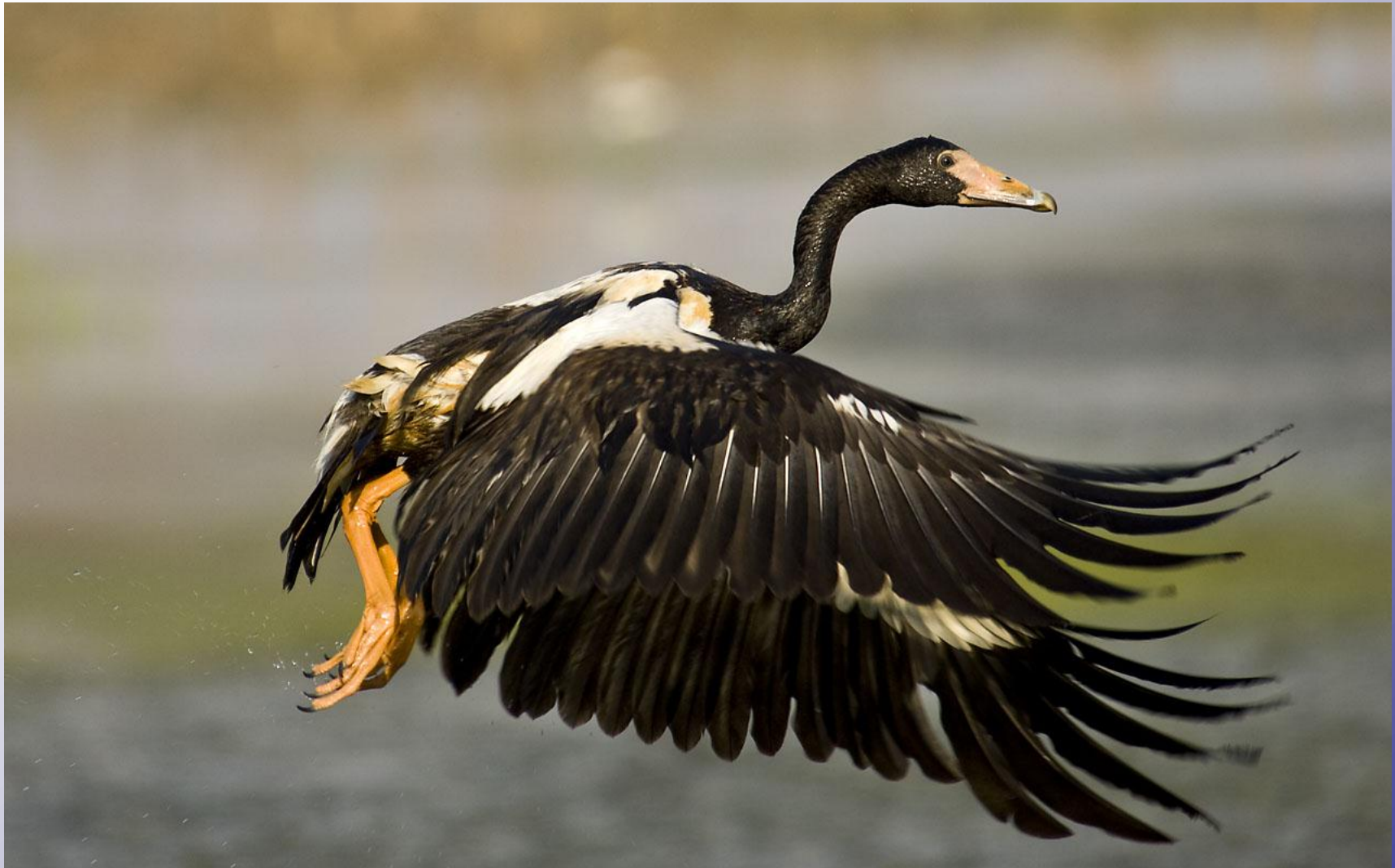
Anseranas semipalmatus

© Jan Harteman / www.harteman.nl - at P. Kooy & Sons, the Netherlands

Australie, PNG - polyandrie

Anseranas semipalmatus

Anserinae

(8/33)

- **Dendrocygnini (2/9) – tropický a subtropický pás**
- **Anserini (4/22) – kosmopolitní**
- **Cereopsini (1/1) – Austrálie a Tasmánie**
- **Stictonettini (1/1) - Austrálie**

Dendrocygnini

Dendrocygna viduata

J. Amerika a Afrika

Dendrocygna arcuata

© Jim Skovrider

Dendrocygna guttata

PNG

Thallasornis leuconotos

Afrika, žere lekníny

Anserini
(spásání)

Cygnus olor

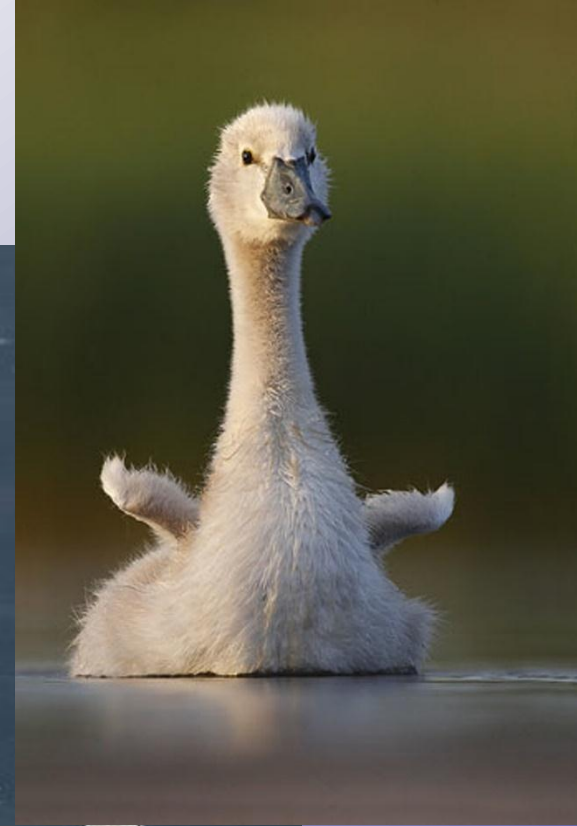

Holarktida

Cygnus olor

Cygnus olor

Cygnus atratus

Sortsvane (*Cygnus atratus*)
© Biopix.dk; N Sloth

Austrálie

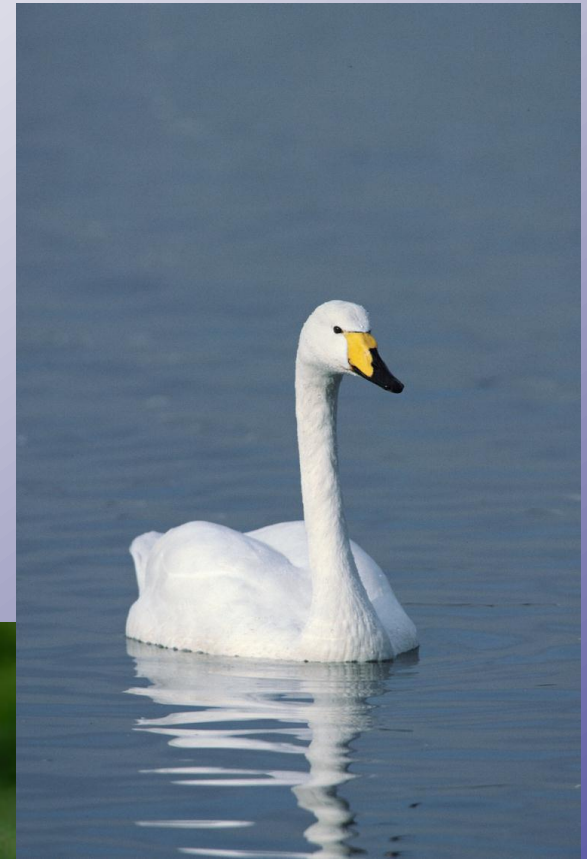

S. Amerika

Holarktida

Palearktida

Cygnus buccinator

Cygnus cygnus

Cygnus columbianus

Cygnus columbianus

Cygnus melanocorypha

J. Amerika

Coscorba coscorba

J. Amerika

Anser anser

Eurasie

Anser albifrons

Holarctica

Anser brachyrhynchus

Grónsko, Špicberky, Island

Anser fabalis

S. Palearktida

Anser caerulescens – světlá fáze

S. Amerika

Anser caerulescens – tmavá fáze

S. Amerika

Anser canagicus

Aljaška, Aleuty

Anser cygnoides

Čína, Mongolsko

Anser rossii

Hudsonův záliv

Anser indicus

stř. Asie

Branta canadensis

S. Amerika

Branta leucopsis

Island, Grónsko

Branta sandvicensis

Havajské o. –
lávové pole, redukce
plovacích blan

Branta ruficollis

Sibiř

Cereopsini

(spásání)

Cereopsis novaehollandiae

Austrálie, Tasmánie

Stictonecttini

(filtrace)

Stictonectta naevosa

Australie

Anatinae

(32/113)

- **Tadornini** – J. Amerika, Afrika, *Tadorna* je kosmopolitní (plovavé)
- **Tachyerini** – J. Amerika (potápivé)
- **Cairini** – kosmopolitní (plovavé)
- **Merganettini** – J. Amerika (potápivé)
- **Anatini** – kosmopolitní (plovavé)
- **Aythyini** – kosmopolitní (potápivé)
- **Mergini** – Holarktida s jednou výjimkou (potápivé)
- **Oxyurini** – kosmopolitní (potápivé)

Tadornini
(většinou vegetariáni)

*Alopochen
aegyptiacus*

Afrika

Alopochen aegyptiacus

© Blix

Chloephaga hybrida

F

M

J. Amerika

Chloephaga melanoptera

J. Amerika

Tadorna variegata

samice

samec

Nový Zéland – obrácený dimorfismus

Tadorna tadorna

Eurasie – často lov měkkýšů

Tadorna ferruginea

stř. Asie

fakultativně mrchožravá

Tachyerini

(lov měkkýšů)

Tachyeres patachonicus

Alec Earnshaw
© www.fotosaves.com.ar

J. Amerika

Tachyeres pteneres

J. Amerika – prakticky nelétavá

Cairini
(většinou vegetariáni)

Plectropterus gambensis

Afrika

osten, podobně jako kamišové

Cairina moschata - samci

stř. a J. Amerika

Často se živí termity

Cairina moschata - samice

Photo by Phil Bendle

Sarkidiornis melanotos

J. Amerika, Afrika

Pteronetta hartlaubii

Afrika – výlučně živočišná strava

Aix galericulata

V Asie

Prakticky
výlučně
živočišná
strava

Aix sponsa

S. Amerika – velký podíl žaludů v potravě

Merganettini

Merganetta armata

J. Amerika

Anatini
(většinou živočišná strava)

Hymenolaimus malacorhynchos

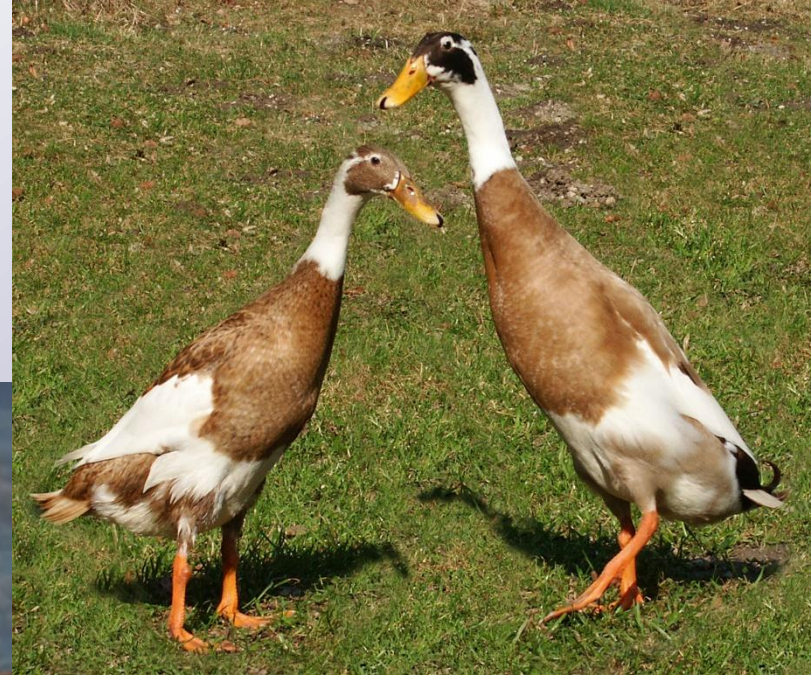
Nový Zéland

Malacorhynchus membranaceus

Australie - filtrace

Anas platyrhynchos

Holarctica

Anas acuta

Holarktida

Anas penelope

Eurasie

Anas querquedula

Eurasie

Anas crecca

Holarctica

Anas sparsa

Afrika

Anas aucklandica

Nový Zéland – noční aktivita

Aythyini
(většinou vegetariáni)

Netta rufina

Eurasie

Aythya valisineria

Copyright © Takashi Koike, All Rights Reserved

S. Amerika

Aythya ferina

© - lubomir hlasek
www.hlasek.com
Aythya ferina 10996

Eurasie

Aythya nyroca

Eurasie

Aythya fuligula

Eurasie

Aythya marila

Holarktida

Mergini

(živočišná strava)

Somateria mollissima

Holarktida – měkkýši a řasy

Somateria spectabilis

Holarktida

Polysticta stelleri

Beringova úžina – v potravě převažují měkkýši

Histrionicus histrionicus

Holarktida – v potravě převažují měkkýši

Clangula hyemalis

Holarktida – v potravě převažují koryši, měkkýši, ježovky a mnohoštětinatci

Melanitta nigra

Holarktida – v potravě převažují měkkýši

Bucephala clangula

Holarktida

Mergus merganser

Holarktida - rybožravost

Mergus cucullatus

S. Amerika – v potravě převažují koryši

Oxyurini
(filtrace u dna)

Heteronetta atricapilla

© Klaus Rudloff, Berlin

J. Amerika – hnízdní parazitismus (*N. peposaca*)

Biziura lobata

Austrálie

Oxyura leucocephala

Evropa,
stř. Asie

Oxyura jamaicensis

Nový Svět

Oxyura maccoa

Afrika - polygynie